

Konwencja

5144

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OP
KATEDRA WOJSK OBRONY POWIETRZNEJ

AON wewn. 4668/94

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. nr 1

Mjr dypl. mgr nawig. Ryszard KUBOW

PUŁK LOTNICTWA MYŚLIWSKIEGO

**ORGANIZOWANIE I PROWADZENIE
DZIAŁAŃ BOJOWYCH**

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
55513

WARSZAWA

1994

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ
KATEDRA WOJSK OBRONY POWIETRZNEJ

JAWNE

AON wewn. 4668/94

Egz. nr ... 1

Mjr dypl. mgr nawig. Ryszard KUBOW

PUŁK LOTNICTWA MYŚLIWSKIEGO

ORGANIZOWANIE I PROWADZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH

S K R Y P T

Jawne
Janusz Korpiński

4.11.02

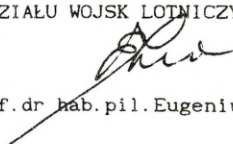
[Signature]

21805

Niniejszy skrypt zalecam do wykorzystania w procesie dydaktycznym w AON. Treści w nim zawarte zawierają poglądy autora na treść działań bojowych pułku lotnictwa myśliwskiego.

KOMENDANT

WYDZIAŁU WOJSK LOTNICZYCH I OP

plk prof. dr hab. pil. Eugeniusz ZABŁOCKI

WPROWADZENIE

Lotnictwo myśliwskie, ze względu na swoje właściwości, jest szczególnie predysponowane do zwalczania ŚNP przeciwnika na dalekich podejściach od osłanianych obiektów. W porównaniu z innymi środkami obrony powietrznej charakteryzuje się dużym zasięgiem oddziaływania bojowego oraz wysokimi walorami manewrowymi w powietrzu.

Zastosowanie lotnictwa myśliwskiego do niszczenia środków napadu powietrznego (ŚNP) przeciwnika zależy głównie od przyjętej koncepcji walki, formy obrony obiektów, możliwości bojowych poszczególnych typów samolotów lotnictwa myśliwskiego oraz warunków, w jakich prowadzone są działania bojowe.

Nowe typy ŚNP charakteryzują się wysokimi właściwościami manewrowymi pozwalającymi skutecznie pokonać obronę powietrzną i wykonać uderzenia na wybrane obiekty nie wchodząc w strefę ognia poszczególnych środków OP. Wymusza to konieczność zastosowania lotnictwa myśliwskiego do przechwytywania samolotów przeciwnika przed rubieżą wykonania zadania (rubieżą odpalania przez nie pocisków oraz zrzućcia bomb). Przechwytywanie i niszczenie samych pocisków i rakiet przeciwnika ze względu na posiadane uzbrojenie lotnictwa myśliwskiego i parametry ich lotu jest obecnie niemożliwe.

Nowe ŚNP i ich środki rażenia mają możliwość pokonywania OP, w tym głównie na małej wysokości, stosowania pocisków "p-z" o zwiększonej odległości odpalania oraz środków zakłóceń radioelektronicznych. Z tego względu najodpowiedniejszą formą obrony dla lotnictwa myśliwskiego jest obrona strefowa. Lotnictwo myśliwskie może wtedy maksymalnie wykorzystać swoje właściwości i

potencjalne możliwości, zarówno co do ilości zniszczonych celów powietrznych jak i skuteczności osłony obiektów.

Obrona strefowa umożliwia lotnictwu myśliwskiemu realizację jednoczesnej osłony wszystkich nakazanych obiektów oraz zwalczanie przeciwnika powietrznego zarówno na dalekich, jak i bliskich podejściach do bronionych obiektów, zwiększając tym samym czas i przestrzeń oddziaływania. Umożliwia ona także zaangażowanie do walk powietrznych większej liczby samolotów myśliwskich oraz stwarza warunki do zachowania ciągłości oddziaływania na cele powietrzne. Ponadto pozwala lotnictwu zwalczać samoloty przeciwnika przed odpaleniem pocisków powietrze-ziemia, co zwiększa skuteczność obrony obiektów.

Obrona strefowa, szczególnie głęboko urzutowana w 2-3 rzuty, zapewnia lotnictwu myśliwskiemu kolejne oddziaływanie na cele powietrzne. Stwarza to warunki do zesrodkowania wysiłku na zasadniczych kierunkach nalotu lub na najważniejszych celach powietrznych oraz umożliwia realizację współdziałania lotnictwa myśliwskiego z wojskami raketowymi OP. O właściwym użyciu lotnictwa myśliwskiego nie stanowi tylko wybór odpowiedniej koncepcji walki, czy formy obrony, ale także położenie rubieży przechwycenia, wprowadzenia do walki, stref dyzuruwania, a w przypadkach braku informacji radiolokacyjnej stref patrolowania. Czynniki te zależą będą od miejsca LM w ugrupowaniu wojsk w systemie OP.

Skuteczność lotnictwa myśliwskiego w zwalczaniu SNP na podejściach do bronionych obiektów zależy w znacznym stopniu od sposobów jego działań bojowych. Najczęściej ograniczone są możliwości przechwytywania SNP z dyzuruwania na lotnisku. Podstawowym sposobem działań lotnictwa myśliwskiego stają się

działania z dyzuruwania w powietrzu na głównych kierunkach zagrożenia, na wyznaczonych rubieżach. Wprowadzenie samolotów myśliwskich do stref dyzuruwania w odpowiednim czasie (przed dolotem ŚNP do wyznaczonej rubieży) nie zawsze jednak umożliwi naprowadzenie ich na cele powietrzne.

Mała wysokość lotu ŚNP i stosowanie zakłóceń radioelektronicznych mogą spowodować, że terminowość informacji radiolokacyjnej i ciągłość śledzenia celów powietrznych nie będzie wystarczająca do naprowadzania samolotów LM na wyznaczonych rubieżach. W tych warunkach konieczne będzie stosowanie samodzielnego poszukiwania i zwalczania celów powietrznych przez pilotów, a zadaniem wprowadzonych do walki sił nie będzie rozbitcie, lecz zdeorganizowanie ugrupowań bojowych przeciwnika, zakłócenie jego lotu i tym samym stworzenie dogodnych warunków do zwalczania ŚNP na kolejnych rubieżach. Biorąc pod uwagę skuteczność zakłóceń radioelektronicznych w uniemożliwieniu naprowadzania samolotów na wyznaczonych rubieżach, załogi samolotów myśliwskich muszą być stale przygotowane do natychmiastowego przejścia do działań autonomicznych, a zmiana dowodzenia SD i nawigatorzy naprowadzania powinni zapewnić przekazywanie pilotom informacji o ŚNP korzystając z wszelkich dostępnych źródeł.

1. PRZYGOTOWANIE pIm DO DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Przygotowanie pIm do działań bojowych obejmuje kompleks przedsięwzięć (czynności) dowodcy i oficerów sztabu pułku oraz pododdziałów w zakresie planowania i organizowania działań bojowych, w celu wykonania otrzymanego zadania. Rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania bojowego przez dowodcę pIm, a kończy osiągnięciem przez pułk gotowości do wykonania zadania bojowego.

Pułk może otrzymać zadanie pisemnym lub ustnym rozkazem (zarządzeniem) bojowym przelozonego, przez techniczne srodki łączności. Zadanie bojowe przekazane dowodcy pIm przez techniczne srodki łączności lub w formie ustnego rozkazu bojowego potwierdzone jest zawsze dokumentem pisemnym. Zadanie może być precyzowane na dzień lub dobę działań, albo na okres lub cel działań (np. do odparcia pierwszego zmasowanego nalotu).

1.1. ORGANIZOWANIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Pod pojęciem organizowania działań bojowych należy rozumieć całokształt przedsięwzięć zmierzających do przygotowania pIm i jego pododdziałów do skutecznego prowadzenia walki z przeciwnikiem powietrznym i wykonania postawionych zadań bojowych.

Zasadniczym celem organizowania działań bojowych w pIm jest wszechstronne jego przygotowanie do prowadzenia walki z przeciwnikiem powietrznym.

Organizowanie działań bojowych jest procesem ciągłym. Obejmuje zarówno okres pokoju, jak i wojny.

W okresie pokoju zasadniczym problemem jest przygotowanie plm do odpierania pierwszych zmasowanych nalotów SNP przeciwnika. Pułk ma w okresie pokoju ściśle sprecyzowane zadanie bojowe, a proces jego przygotowania do wykonania zadania obejmuje w tym okresie głównie następujące przedsięwzięcia:

- systematyczne szkolenie personelu latającego i naziemnego stosownie do wymagań współczesnego pola walki, z uwzględnieniem przewidywanej taktyki potencjalnego przeciwnika powietrznego;

- utrzymywanie nakazanych norm stałej gotowości bojowej oraz osiągania wyższych stanów gotowości bojowej;

- ciągłe uaktualnianie planów działań bojowych stosownie do rozkazów i zarządzeń przełożonych.

Mozna zatem przyjąć, że podstawowym celem organizowania działań bojowych w plm w okresie pokoju jest ciągłe utrzymywanie jego gotowości do wykonania postawionego, w zasadzie stałego, zadania bojowego. Nie wyklucza to jednak możliwości stawiania nowych zadań lub ich uaktualniania.

W okresie wojny podstawowym celem organizowania działań bojowych będzie przygotowanie pułku lotnictwa myśliwskiego do wykonywania kolejnych, nowych zadań bojowych. Należy przy tym podkreślić, że typowa będzie sytuacja, kiedy przygotowanie do wykonania nowego zadania będzie się odbywać równoległe z wykonywaniem zadania poprzedniego.

W trakcie przygotowania plm do działań bojowych zasadniczym problemem może być niedobór czasu.

Zasada jest dążenie do maksymalizacji czasu przeznaczanego na praktyczne przygotowanie eskadr do walki kosztem skracania czasu na planowanie działań przez dowódcę i sztab plm.

1.1.1. ZAKRES I TREŚĆ ORGANIZOWANIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH W plm

Zakres i treść przedsięwzięć organizowania działań bojowych w pułku lotnictwa myśliwskiego zależy głównie od następujących czynników:

- treści otrzymanego przez dowódcę plm zadania bojowego;
- czasu przeznaczanego na organizowanie działań bojowych;
- doświadczenia dowódcy i oficerów sztabu oraz stosowanych metod pracy;

- aktualnego składu bojowego i stanu sił i środków pułku (w tym stanu gotowości bojowej, wyszkolenia załóg - personelu latającego i naziemnego, wyposażenia, posiadanego uzbrojenia).

Podstawa organizowania działań bojowych w plm jest zadanie bojowe postawione przez dowódcę Korpusu OP rozkazem bojowym. W niektórych przypadkach, a w trakcie działań bojowych z reguły, zadanie może być stawiane ustnie, za pomocą technicznych środków łączności lub przez osobę upoważnioną przez dowódcę korpusu. Wraz z rozkazem bojowym pułk może otrzymać dodatkowe zarządzenia i dokumenty uzupełniające (np. wyciąg z planu współdziałania).

W przypadku stosowania metody równoległej organizowania działań bojowych przez dowódcę korpusu dowódca pułku otrzymuje wstępne zarządzenie bojowe i rozpoczyna wykonywanie części przedsięwzięć przygotowawczych jeszcze przed otrzymaniem zadania bojowego.

Pułk lotnictwa myśliwskiego otrzymuje z reguły zadanie długofalowe, na cały okres bazowania w danym rejonie. Zadanie to może być korygowane lub udokładniane w zależności od rozwoju

sytuacji. Nowe zadanie bojowe pułk może otrzymać w następujących sytuacjach:

- a/ przy zmianie rejonu bazowania i rejonu działań bojowych;
- b/ w przypadku zasadniczych zmian w sytuacji taktycznej na danym kierunku działań;
- c/ w wypadku wykonywania zadań dodatkowych (osłona desantu, konwoju itp).

Na treść rozkazu bojowego dowódcy korpusu składają się z reguły następujące zagadnienia:

- wnioski z oceny przeciwnika powietrznego (prawdopodobne kierunki nalotów, charakter nalotu, liczba ŚNP przewidywana w rejonie obrony korpusu, w tym w sektorze działań pułku);
- zadanie bojowe korpusu OP oraz zamiar działań dowódcy korpusu, szczególnie w zakresie użycia LM;
- zadania bojowe sąsiadów (charakter tych zadań), z którymi pułk będzie współdziałał, oraz sposoby współdziałania. Dotyczy to zwłaszcza naziemnych sił OP rozwiniętych w tej samej strefie odpowiedzialności, jak i sąsiednich plm;
- zadanie bojowe pułku;
- organizacja współdziałania i dowodzenia;
- zabezpieczenie działań bojowych.

Zadanie bojowe pułku ujmuje z reguły:

- charakter zadania - osłaniać, niszczyć, być w gotowości, zabezpieczyć;
- czas i rejon działań, a w tym: kierunki, rubieże, strefy, sektor, stany i stopnie gotowości bojowej;
- siły do wykonania zadania;

- termin meldowania decyzji przez dowódcę pułku;
- termin osiągnięcia gotowości do wykonania zadania.

Z chwilą otrzymania przez dowódcę plm zadania bojowego rozpoczyna się proces organizowania działań bojowych, który obejmuje przedsięwzięcia wykonywane przez dowódcę i oficerów sztabu pułku oraz przez eskadry i pododdziały zabezpieczenia.

Do podstawowych przedsięwzięć organizowania działań bojowych w pułku lotnictwa myśliwskiego zaliczamy:

1. planowanie działań bojowych, a w tym wypracowanie decyzji;
2. zameldowanie decyzji;
3. postawienie zadań bojowych dowódcom pododdziałów;
4. przygotowanie pododdziałów, głównie eskadr lotniczych, do wykonania zadania;
5. organizacja dowodzenia, realizacja współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych;
6. zameldowanie dowódcy korpusu o osiągnięciu przez pułk gotowości do wykonania zadania.

Są to przedsięwzięcia, które determinują zakres i treść organizowania działań bojowych w pułku. Określony w zadaniu czas osiągnięcia gotowości do jego wykonania limituje głównie wypracowanie decyzji i przygotowanie eskadr do działań bojowych. Wokół tych przedsięwzięć koncentruje się działalność dowódcy i oficerów sztabu pułku, dowódców eskadr i pododdziałów zabezpieczenia.

Podstawowymi przedsięwzięciami, które z reguły wykonuje się równolegle, są: planowanie działań bojowych przez sztab pułku i

przygotowanie eskadr oraz pododdziałów zabezpieczenia do działań bojowych.

Zarówno w planowaniu działań bojowych, jak i w przygotowaniu pododdziałów możemy wyróżnić dwa etapy. Pierwszy etap planowania obejmuje wypracowanie i podjęcie decyzji oraz opracowanie dokumentów będących podstawą zameldowania decyzji i postawienia zadań bojowych przez dowódcę pułku. W tym czasie pododdziały realizują wstępne przygotowanie do działań bojowych. W drugim etapie sztab pułku kontynuuje planowanie na podstawie decyzji dowódcy pułku, a pododdziały realizują bezpośrednie przygotowanie do działań na podstawie postawionych zadań bojowych. Natomiast pozostałe przedsięwzięcia są wykonywane w sposób ciągły. Dotyczy to zwłaszcza kierowania przygotowaniem pododdziałów, organizacji dowodzenia, realizacji współdziałania i zabezpieczenia działań.

Podstawowym problemem jest więc sprawna realizacja tak wielu i z zasady równoległych przedsięwzięć. Wymaga to precyzyjnego podziału i koordynacji zadań sztabu i pododdziałów, co leży w kompetencjach szefa sztabu pułku.

Niewątpliwie najtrudniej koordynować przedsięwzięcia organizacyjne w sytuacji, kiedy pułk otrzymuje nowe zadanie bojowe, a jednocześnie odtwarza gotowość bojową po uderzeniach przeciwnika i odpiera naloty urzutowane SNP.

1.1.2. WYPRACOWANIE DECYZJI

Wypracowanie decyzji do działań obejmuje analizę zadania bojowego, ocenę sytuacji i precyzowanie decyzji przez dowódcę pułku.

Wstępne przygotowanie do wykonania zadania realizowane jest zarówno przez sztab pułku, jak i w pododdziałach. Sztab pułku opracowuje dane do powzięcia decyzji (meldunki) i rozpoczyna opracowywanie dokumentów, a także kieruje przygotowaniem w pododdziałach. Natomiast pododdziały wykonują praktyczne przedsięwzięcia przygotowawcze, zgodnie z wytycznymi dowódcy pułku lub zarządzeniami wstępnymi.

Pierwszym przedsięwzięciem, które ma istotny wpływ na sprawność i poprawność organizowania działań bojowych jest analiza zadania bojowego, którą dowódca pułku prowadzi sam lub wspólnie z szefem sztabu. Zawsze jest to jednak obowiązek dowódcy.

W wyniku analizy zadania dowódca powinien przede wszystkim sformułować zamiar działań oraz określić zakres i terminy wykonania podstawowych przedsięwzięć przygotowawczych w eskadrach lotniczych i pododdziałach zabezpieczenia, a także sprecyzować wytyczne dla oficerów sztabu i szefów służb, w których określa problemy konieczne do rozwiązania, aby powzięta decyzja oparta była o aktualne dane i możliwości.

Aby sformułować zamiar i określić zakres przedsięwzięć przygotowawczych, dowódca pułku musi zrozumieć zamiar wykonania zadania dowódcy korpusu, miejsce i rolę pułku w jego realizacji oraz charakter własnego zadania bojowego. Określa również te

elementy zadania bojowego, których sposob wykonania ustalił dowódca korpusu oraz te, o których musi decydować sam. Na tej podstawie ustala zakres informacji (danych) niezbędnych do sprecyzowania i powzięcia decyzji.

Ważnym elementem analizy zadania bojowego jest kalkulacja czasu, w której bierze się za podstawę: czas otrzymania zadania bojowego; czas meldowania decyzji oraz czas osiągnięcia gotowości przez pułk do wykonania zadania. Na tej podstawie dowódca pułku, przy udziale szefa sztabu, określa harmonogram głównych przedsięwzięć organizacyjnych, który z reguły obejmuje:

- czas i miejsce ogłoszenia zamiaru i udzielenia wytycznych oficerom sztabu i szefom służb pułku;
- czas i miejsce oceny sytuacji oraz kolejność przedstawiania meldunków przez wyznaczonych oficerów;
- czas i miejsce stawiania zadań bojowych przez dowódcę pułku dowodcom pododdziałów;
- terminy wykonania głównych przedsięwzięć wstępnego przygotowania przez pododdziały i osiągania przez nie gotowości do wykonania zadania.

Jest to więc harmonogram podstawowych przedsięwzięć sztabu i pododdziałów.

Zamiar działań bojowych jest koncepcja wykonania zadania i podstawą późniejszej decyzji dowódcy, a jednocześnie ukierunkowuje pod względem merytorycznym pracę wszystkich oficerów sztabu podczas wypracowania decyzji i kierowania przygotowaniem pododdziałów do wykonania zadania. Treść zamiaru wynika zawsze z charakteru zadania bojowego i przewidywanych warunków działań. Zamiar z reguły obejmuje następujące główne zagadnienia:

1. krótkie wnioski z oceny przeciwnika;
2. sposób (sposoby) rozbicia głównych sił przeciwnika oraz kierunki, rubieże i rejony koncentracji wysiłku - eksponuje się warianty wykonania zadania, głównie w zakresie sposobów działań bojowych i taktyki walk powietrznych;
3. główne zagadnienia dowodzenia, realizacji współdziałania i zabezpieczenia działań.

Po ogłoszeniu zamiaru dowódca udziela wytycznych oficerom sztabu i szefom służb oraz określa przedsięwzięcia wymagające natychmiastowego wykonania. W niektórych przypadkach może nakazać szefowi sztabu opracowanie i skierowanie do pododdziałów zarządzeń wstępnych.

Wytyczne dowódcy pułku dla oficerów sztabu i szefów służb dotyczą z reguły trzech grup zagadnień:

- zakresu danych niezbędnych dowódcy do powzięcia decyzji;
- przygotowania danej służby do wykonania zadania;
- kierowania przygotowaniem pododdziałów.

Treść wytycznych dotyczących przygotowania danych do decyzji, które oficer sztabu powinien przedstawić w meldunku podczas oceny sytuacji, jest zależna od treści zadania bojowego oraz sytuacji taktycznej. Dowódca może udzielić wytycznych wszystkim oficerom sztabu, zajmującym kluczowe stanowiska służbowe:

- szefowi sztabu,
- zastępcy ds liniowych,
- zastępcy ds zaopatrzenia,
- zastępcy ds technicznych,
- szefowi rozpoznania,

- starszemu nawigatorowi,
- szefowi strzelania powietrznego pułku,
- szefowi obrony przeciwchemicznej,
- dowódcy batalionu łączności i ubezpieczenia lotów,
- starszemu oficerowi operacyjnemu.

Dowódca może udzielić wytycznych tylko niektórym oficerom sztabu. Może na przykład nakazać szefowi sztabu opracowanie pełnych danych (meldunku) włącznie z problemami łączności, UL i obrony przeciwchemicznej. Zawsze jednak oficerowie sztabu mają obowiązek przygotowania pełnych meldunków i być w gotowości do udzielenia odpowiedzi na każde pytanie dowódcy.

Pełne meldunki obejmują z reguły trzy grupy zagadnień:

1. stan sił i środków danej służby lub pododdziału;
2. sposób wykorzystania sił i środków w walce z przeciwnikiem powietrznym lub w procesie zabezpieczenia działań;
3. zakres i sposób wykonania praktycznych przedsięwzięć dotyczących odtwarzania gotowości bojowej, manewru, przebazowania.

W warunkach, kiedy stan sił i środków nie ulega zmianie i jest dowódcy znany, punkt pierwszy można pominąć. Natomiast dwa pozostałe są zawsze zależne od sytuacji taktycznej. Trudno jest więc sprecyzować szczegółowe wzorce takich wytycznych. Z tego względu przedstawione poniżej wytyczne można przyjąć jako typowe w pułku lotnictwa myśliwskiego, ale tylko pod względem ich zakresu dla poszczególnych oficerów sztabu i szefów służb. Natomiast pod względem treści mogą one być traktowane wyłącznie jako rozwiązania przykładowe.

Wytyczne dla oficerów sztabu i szefów służb mogą obejmować następujące zagadnienia:

dla szefa sztabu pułku:

- stan sił i środków dowodzenia w pułku;
- propozycje dotyczące organizacji i realizacji dowodzenia pułkiem podczas działań bojowych;
- propozycje dotyczące uzgodnienia i realizacji współdziałania z naziemnymi siłami OP i sąsiednimi plm;
- propozycje dotyczące organizacji przebazowania i manewru.

Są to typowe zagadnienia, którymi szef sztabu zajmuje się osobiście. W praktyce zakres jego meldunku może być znacznie szerszy.

dla zastępcy ds liniowych:

- stan sił i środków (personelu latającego i samolotów);
- podział sił według zadań, pory doby i warunków działań;
- możliwości oraz podział wysiłku w zakresie dyżurowania na lotniskach i dyżurowania (patrolowania) w powietrzu;
- podstawowe założenia taktyki walk powietrznych - stosunek sił, wielkość grup, podział na podgrupy taktycznego przeznaczenia, sposoby wykonywania ataków;
- organizacja odtwarzania gotowości bojowej i zabezpieczenia działań na lotniskach.

dla zastępcy ds zaopatrzenia:

- stan sił i środków zaopatrzenia tyłowego;
- możliwości oraz propozycje w zakresie organizacji zabezpieczenia tyłowego (logistycznego) z lotnisk i dol.

dla zastępcy ds technicznych:

- stan techniczny samolotów, uzbrojenia oraz sił i środków służb technicznych;
- możliwości zabezpieczenia technicznego działań bojowych pułku z lotnisk i dol;

- propozycje w zakresie organizacji zabezpieczenia technicznego działań bojowych pułku, remonty i prace okresowe, propozycje zmian w rozmieszczeniu sił i środków służb technicznych na lotniskach i dol - dotyczy zwłaszcza elaboracji kierowanych pocisków raketowych i remontów samolotów.

dla szefa rozpoznania:

- możliwości oddziaływania SNP przeciwnika na obiekty w sektorze działań bojowych pułku;

- prawdopodobna taktyka przeciwnika powietrznego;

- charakterystyki spodziewanych SNP;

- działania grup dywersyjnych w rejonie lotnisk.

dla starszego nawigatora pułku:

- stan sił i środków służby nawigatorskiej oraz UL;

- możliwości wprowadzania samolotów myśliwskich do walki na poszczególnych rubieżach (nakazanych i możliwych) w zależności od sposobów działań bojowych;

- możliwości oraz warunki i sposoby dyzuruwania (patrolowania) w powietrzu - położenie stref, dołot do stref, wysokości i prędkości lotu oraz manewr w strefie, skład grup w strefach, czas dyzuruwania, zmiana grup;

- organizacja i sposoby naprowadzania, w tym propozycje w zakresie rozmieszczenia i organizowania nowych punktów naprowadzania;

- wykorzystanie środków UL.

dla szefa strzelania powietrznego pułku:

- stan uzbrojenia samolotów pułku;

- możliwości niszczenia SNP w zależności od wariantu uzbrojenia własnych myśliwców;

- propozycje w zakresie stosowania wariantów uzbrojenia

samolotów myśliwskich i ich wykorzystania w walkach powietrznych w zależności od typów ŚNP i warunków działań.

dla szefa obrony przeciwchemicznej:

- stan sił i środków obrony przeciwchemicznej;
- organizacja rozpoznania skażeń i zakażeń;
- organizacja zabezpieczenia chemicznego na lotniskach i dol.

dla dowódcy batalionu łączności i UL:

- możliwości zabezpieczenia dowodzenia pododdziałami na ziemi i samolotami w powietrzu z lotnisk i dol;
- możliwości ubezpieczenia lotów z lotnisk i dol we wszystkich warunkach atmosferycznych;
- propozycje rozmieszczenia sił i środków łączności oraz UL (jeżeli nie robi tego nawigator) na lotniskach i dol.

dla starszego oficera operacyjnego:

- analiza i ocena możliwości bojowych pułku dla różnych wariantów wykonania zadania, głównie w zakresie sposobów działań bojowych i taktyki walk powietrznych;
- wnioski z oceny możliwości bojowych - warianty wykonania zadania zapewniające największą efektywność w walce z przeciwnikiem powietrznym.

Na podstawie zamiaru i wytycznych dowódcy pułku oficerowie sztabu opracowują meldunki (tzw. referaty-meldunki), które przedstawiają w czasie oceny sytuacji. Mogą w nich ująć również własne koncepcje i rozwiązania, wybiegające poza treść zamiaru i wytycznych, chociaż należy pamiętać, że decyzja jest zawsze aktem jednopodmiotowym i należy wyłącznie do dowódcy. Aby jednak decydować, trzeba mieć możliwość wyboru. Z tego względu

propozycje oficerów sztabu powinny zawierać odpowiednio uzasadnione warianty rozwiązań.

Na tym etapie wypracowania decyzji bardzo duże znaczenie ma organizacyjna sprawność pracy sztabu. Chodzi tu głównie o merytoryczną koordynację i ukierunkowanie pracy poszczególnych oficerów sztabu. Praktycznie żaden z nich nie jest w stanie w pełni samodzielnie wykonać postawionego mu zadania zgodnie z wytycznymi. Każdy korzysta z informacji lub rozwiązań innych specjalistów.

Koordynatorem współpracy oficerów sztabu i odpowiedzialnym za jej organizację jest szef sztabu pułku. Ustala on zakres tej współpracy. Ze względu na specyfikę przygotowania płm do działań wiąże się to często z tworzeniem doraźnych grup i wyznaczeniem odpowiedzialnych za rozwiązanie wybranych problemów. W ten sposób można uniknąć wielokierunkowych i często rozbieżnych działań. Zakres współpracy oficerów sztabu wynika z treści wytycznych dowodcy i sytuacji taktycznej. Można jednak wyróżnić kilka typowych, organizacyjnych i merytorycznych rozwiązań w tym zakresie.

Po pierwsze, jako zasadę przyjmuje się, że każdy oficer sztabu opracowując meldunek uwzględni wnioski z oceny przeciwnika. Szef rozpoznania powinien zatem zawsze pracować z pewnym wyprzedzeniem i przekazywać niezbędne informacje wszystkim zainteresowanym oficerom sztabu.

Stałą grupę tworzą z zasady etatowi oficerowie sztabu: rozpoznawczy, operacyjny, szef obrony przeciwchemicznej i dowódca batalionu łączności i UL. W ich pracy należy uwzględnić nawet zamiennosc funkcji. Pracują oni pod bezpośrednim kierownictwem szefa sztabu. Szef sztabu może przedstawiać dowodcy meldunek

obejmujący całość tej problematyki, a oficerowie sztabu biorą tylko udział w jego opracowaniu.

Inna, z reguły stała grupa, tworzą: zastępca do spraw liniowych, starszy nawigator pułku i szef strzelania powietrznego pułku. Efektem pracy tej grupy, przy ściślejszej współpracy z szefem rozpoznania, powinno być wypracowanie propozycji dotyczących podstawowych elementów decyzji dowodcy, to znaczy sposobów działań bojowych i taktyki walk powietrznych. Zagadnienia te w różnym zakresie występują w wytycznych wszystkich wymienionych oficerów. Można przyjąć, podobnie jak w przypadku grupy szefa sztabu, że zastępca ds liniowych przedstawia dowodcy jeden, wspólnie opracowany meldunek.

Ścisłej współpracy z innymi oficerami sztabu wymaga ocena możliwości bojowych przez starszego oficera operacyjnego. Powinien on rozpatrzyć w miarę możliwości jak najwięcej wariantów wykonania zadania, biorąc za podstawę: treść zadania bojowego (obiekty, rubieże, kierunki), zamiar dowodcy, warianty ugrupowania pułku sprecyzowane przez dowódcę lub szefa sztabu, sposoby działań bojowych i taktykę walk powietrznych proponowane przez oficerów grupy zastępcy ds liniowych, warianty i możliwości zabezpieczenia działań bojowych.

Teoretycznie należałoby rozpatrzyć tyle wariantów wykonania zadania, ile jest wariantów nalotów przeciwnika i sposobów wykonania zadania, proponowanych przez oficerów sztabu, z uwzględnieniem kombinacji między nimi. W praktyce konieczne jest jednak uogólnienie i ocena tylko najważniejszych wariantów, a przynajmniej rozsądnej ich liczby. Decyduje o tym szef sztabu. Wykonanie zadania przez starszego oficera operacyjnego w nakazanym czasie wymaga spełnienia dwóch warunków. Po pierwsze

wszyscy oficerowie sztabu muszą równolegle z opracowywaniem własnych meldunków, a nawet w pierwszej kolejności, przekazywać mu informacje niezbędne do obliczeń. Po drugie st. oficer operacyjny musi być wyposażony w nowoczesne środki i programy obliczeniowe.

Ocena sytuacji jest głównym, po analizie zadania bojowego, elementem twórczej działalności dowódcy podczas wypracowania decyzji. Jej celem jest wyciągnięcie wniosków do powzięcia decyzji na podstawie analizy warunków, możliwości i sposobów wykonania zadania bojowego. Dowódca może ocenić sytuację sam na podstawie własnej wiedzy i doświadczenia lub wspólnie z szefem sztabu, bez udziału pozostałych oficerów sztabu i szefów służb. Z reguły jednak korzysta z wiedzy podwładnych. W tym celu wyznaczeni oficerowie składają meldunki zgodnie z wytycznymi. Konfrontacja własnych wniosków z propozycjami oficerów sztabu stanowi podstawę sprecyzowania decyzji przez dowódcę pułku.

Na treść oceny sytuacji przez dowódcę pułku składają się trzy główne zagadnienia:

1. ocena przeciwnika
2. ocena własnej jednostki i sąsiadów
3. ocena warunków działań

Decyzje dowódcy o działaniach bojowych opracowuje szczegółowo sztab pułku w formie odpowiednich dokumentów. Precyzowanie decyzji obejmuje sformułowanie wniosków z oceny przeciwnika, rzutujących na sposób i warunki wykonania zadania, sposobów współdziałania z naziemnymi siłami OP, organizacji dowodzenia i realizacji zabezpieczenia działań. Głównie polega na wyborze wariantu (sposobu) działań przy uwzględnieniu warunków wykonania zadania.

Wykonane obliczenia wskaźników możliwości bojowych pozwalają ocenić, jakie sposoby działania pozwolą osiągnąć najlepszy rezultat, tzn. największą wartość liczby zniszczonych celów powietrznych. Wskaźniki możliwości bojowych ułatwiają dowodcy powzięcie decyzji, lecz nie dają odpowiedzi na pytanie - "jak działać?". Rolą dowodcy jest wybór takiego sposobu działań, przy którym nie tylko jego rezultat będzie najwyższy, ale też uwzględniona zostanie ekonomiczność prowadzonych działań.

Decyzja dowodcy plm obejmuje, z reguły, takie zagadnienia, jak:

1. wnioski z oceny przeciwnika
2. koncepcja (zamiar) walki, w której eksponuje się sposoby działań bojowych i taktykę walk powietrznych
3. użycie bojowe eskadr
4. realizacja współdziałania z naziemnymi siłami OP i sąsiednimi plm
5. organizacja dowodzenia pułkiem
6. realizacja zabezpieczenia działań
7. termin gotowości do wykonania zadania
8. prosby do przełożonego

Powziętą decyzję dowódca pułku melduje dowodcy korpusu OP w wyznaczonym miejscu i czasie lub przez techniczne środki łączności. Po jej zatwierdzeniu decyzja jest podstawą kolejnych przedsięwzięć, a głównie stawiania zadań dowodcom pododdziałów i opracowania dokumentów bojowych.

1.2. OSIAGANIE WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Warunkiem sprawnego osiagania wyzszych stanow gotowosci bojowej (WSGB) przez plm jest bezwzgleadne przestrzeganie ustalonych dyrektywnych obowiazujacych w stanie stalej gotowosci bojowej (StGB) oraz zrealizowanie w ustalonym terminie wszystkich przedsiwziec przewidzianych w "Planie osiagania WSGB".

Stan podwyszonej gotowosci bojowej (PdGB) plm osiaga w miejscu stalej dyslokacji (MSD) w sposob skryty (bez oglaszania alarmu), z reguly pod pozorem cwiczenia. Przedsiwziecia tego stanu formuluje dowodca pulku w porozumieniu z przelezonym. Przykladowo osiagniecie stanu PdGB w plm polega na realizacji nastepujacych, podstawowych przedsiwziec:

- osiagniecie gotowosci bojowej nr 3 i ciagle pelnienie dyzurów przez 1/2 zalóg samolotów myśliwskich (rzutu bojowego) na lotnisku stalego bazowania;

- wzmacnienie dyzuru bojowego kluczem samolotów w gotowosci bojowej nr 3;

- wprowadzenie stalych dyzurów przez wyznaczonych oficerów dowództwa i sztabu (zespol kierowniczej kadry - ZKK);

- wzmacnienie zmian dyzurnych na PiSD;

- wzmacnienie obslug dyzurnych na obiektach lotniskowych;

- rozwinięcie nieetatowej komendy lotniska zapasowego (NKLZ);

- sformowanie uzupehlenia komendy lotniska zapasowego (UKLZ) i osiagniecie gotowosci do wyjscia z lotniska stalego;

- sformowanie i osiagniecie gotowosci przez czolowke I rzutu zabezpieczenia naziemnego do przebazowania na lotnisko zapasowe;

- przygotowanie lotniska zapasowego (manewru) do przyjęcia samolotów;
- przygotowanie do rozwinięcia elementów bazy mobilizacyjnej (PKI, PPW, PRT);
- rozkonserwowanie i doprowadzenie do pełnej sprawności bojowej uzbrojenia i sprzętu technicznego ZN.

Ponadto wykonuje się szereg przedsięwzięć w zakresie rozbudowy inżynieryjnej, maskowania, rozszkodowania sprzętu, wzmocnienia ochrony i obrony obiektów.

Dla zapewnienia realizacji powyższych przedsięwzięć część kadry zawodowej może być skoszarowana, w tym piloci i personel bezpośredniej obsługi samolotów na lotnisku.

W stanie podwyższonej gotowości bojowej dokonuje się również pełnego uaktualnienia planu osiągnięcia WSGB, planu działań bojowych oraz innych dokumentów.

Wprowadzenie stanu PdGB w plm oznacza przede wszystkim wzmocnienie sił i środków dyżurnych. Zapewnia to natychmiastowe użycie 1/2 załóg samolotów myśliwskich do odparcia zaskakującego nalotu ŚNP oraz przygotowanie całego stanu osobowego i sprzętu do osiągnięcia w możliwie najkrótszym czasie kolejnych stanów gotowości bojowej.

Stan gotowości bojowej zagrożenia wojennego (GBZW) w plm wprowadza się w celu osiągnięcia gotowości do działań bojowych przez całość sił i środków pułku oraz zminimalizowanie strat własnych w razie zaskakującego uderzenia ŚNP przeciwnika. Stan ten ogłaszany jest w trybie alarmowym dla całego stanu osobowego, na lotnisku stałego bazowania i na lotnisku zapasowym.

Osiąganie stanu GBZW ze stanu PdGB w plm polega na realizacji głównych przedsięwzięć, do których można zaliczyć:

- osiągnięcie gotowości bojowej nr 1 przez wszystkie załogi samolotów myśliwskich;

- osiągnięcie gotowości do dowodzenia działaniami bojowymi przez pełne zmiany bojowe na PłSD;

- przegrupowanie, na sygnał z SD KOP, I rzutu naziemnego zabezpieczenia na lotnisko zapasowe, a II rzutu naziemnego zabezpieczenia na wskazane lotnisko manewru;

- wykonanie manewru, na sygnał z SD KOP, rzutami bojowymi na wskazane lotniska;

- zapewnienie pełnej obsady obiektów i urządzeń na lotnisku stałego bazowania oraz na lotnisku zapasowym, w gotowości do zabezpieczenia lotów bojowych;

- rozwinięcie elementów bazy mobilizacyjnej;

- mobilizacyjne uzupełnienie pododdziałów do etatu czasu "W", w tym świadczeń z gospodarki narodowej (GN);

- powołanie mobilizacyjnych rzutów alarmowych (MRA) do jednostek rozwijanych w PłGB;

- wydzielenie i skierowanie załazków do jednostek rozwijanych do etatu czasu "W" w PłGB.

W trakcie osiagania stanu GBZW główny wysiłek koncentruje się na tych przedsięwzięciach, których wykonanie gwarantuje jak najszybsze osiągnięcie zdolności bojowej sił pułku do walki z przeciwnikiem powietrznym. Stan ten osiąga się w MSD, przy czym częścią sił może być wykonany manewr na sygnał ze stanowiska dowodzenia wyższego szczebla. W przypadku osiagania stanu GBZW ze stanu StGB pułk realizuje również wszystkie pozostałe przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w stanie PdGB.

Stan pełnej gotowości bojowej ogłasza się w trybie alarmowym dla całego stanu osobowego plm. Podobnie jak stan GBZW, polega na osiągnięciu zdolności bojowej do prowadzenia działań całością sił pułku. Zarządzenie tego stanu może nastąpić po wykonaniu lub w trakcie realizacji przedsięwzięć stanu GBZW, PdGB, bądź też bezpośrednio ze stanu StGB.

W przypadku osiągania przez plm stanu PiGB ze stanu GBZW realizuje się następujące przedsięwzięcia:

- osiągnięcie gotowości bojowej przez wszystkie załogi samolotów myśliwskich;
- pełne mobilizacyjne rozwinięcie jednostki (MRJ);
- przejście środków dowodzenia na częstotliwości czasu "W".

Stopniowe osiąganie kolejnych stanów gotowości bojowej stwarza warunki przestrzegania zasad maskowania, a co najważniejsze, zapewnia realizację wszystkich zadań w chronologicznej kolejności.

Przejście do stanu PiGB bezpośrednio ze stanu StGB lub PdGB zapewnia dogodny warunki kierowania tym procesem oraz ułatwia realizację najistotniejszych przedsięwzięć w stosunkowo krótkim czasie. Stwarza to jednak niebezpieczeństwo związane z zagęszczeniem sił i środków w rejonach stałej dyslokacji, rozpoznanych przez przeciwnika. Z tego względu bardzo ważne jest wykonanie manewru lotniskowego pułku i osiągnięcie gotowości do działań bojowych z dwóch lotnisk.

Normy czasowe osiągania WSGB przez pułk określa się w zależności od tego, czy pułk w danym momencie pełni dyżur bojowy i w jakim rejonie kraju bazuje. Zawarte są one w dokumentach bojowych plm. Ze względu na to, że dla każdego pułku wielkości

tych czasow moga byc rozne, nie przytoczono ich w niniejszym skrypcie.

Dla sprawnego kierowania procesem osiagania WSGB opracowywane sa okreslone dokumenty. Podstawowym dokumentem regulujacym normy czasowe oraz tryb osiagania wyzszych stanow gotowosci bojowej przez plm jest "Plan osiagania WSGB". Dokument ten wykonywany jest w jednym egzemplarzu i przechowywanym w sztabie pułku. Na jego tresc skladaja sie:

- 1/ ogólna charakterystyka stanow gotowosci bojowej w plm;
- 2/ organizacja alarmowania wewnetrznego;
- 3/ sygnały alarmowania i ostrzegania;
- 4/ organizacja mobilizacyjnego rozwinięcia;
- 5/ harmonogram przedsięwzięć realizowanych w ramach osiagania wyzszych stanow gotowosci bojowej;
- 6/ normy czasowe osiagania wyzszych stanow gotowosci bojowej;
- 7/ podział sil i srodkow do wykonania zadan;
- 8/ organizacja dowodzenia osiaganiem WSGB;
- 9/ organizacja kierowania ruchem;
- 10/ zabezpieczenie osiagania WSGB (maskowanie, zabezpieczenie inzynieryjne, logistyczne, OPBMAR itp.);
- 11/ normy i urzutowanie zapasow amunicji i srodkow materialowych;
- 12/ plan rozsrodkowania sil i srodkow na dwa lotniska.

W oparciu o powyższy plan opracowywane sa instrukcje alarmowe dla oficera dyzurnego pułku, dyzurnego kierownika lotniska oraz oficera dyzurnego KLZ i sluzb w pododdzialach. W instrukcjach tych ujmowane sa obowiazki sluzb dyzurnych w zakresie utrzymania stalej gotowosci bojowej, tryb postepowania w wypadku otrzymania sygnalu na osiaganie WSGB oraz sposob alarmowania kadry.

Oficer dyżurny posiada ponadto odpowiednie tabele sygnałowe umożliwiające rozkodowywanie sygnałów dotyczących osiągnięcia WSGB, otrzymywanych od dyżurnej służby operacyjnej oraz w garnizonowej sieci powiadamiania. Służby dyżurne w pododdziałach realizują przedsięwzięcia związane z osiągnięciem WSGB po otrzymaniu sygnału od oficera dyżurnego jednostki. Bez względu na osiągnięty stan gotowości bojowej w pododdziale ogłaszany jest alarm bojowy. Dowódca pododdziału określa szczegółowe zadania dla podległych żołnierzy.

Odpowiedzialnym za alarmowanie i powiadamianie składu osobowego pułku o wprowadzeniu wyższych stanów gotowości bojowej jest oficer dyżurny pułku. Alarmowanie obejmuje przede wszystkim kadrę zawodową w miejscu zamieszkania, pododdziały w rejonie zakwaterowania (w koszarach). Służby dyżurne i żołnierzy przebywających na lotnisku stałego bazowania powiadamia dyżurny kierownik lotniska, na lotnisku zapasowym - oficer dyżurny KLZ.

Do alarmowania oraz powiadamiania wykorzystuje się syreny alarmowe, łączność telefoniczną i urządzenie TESA oraz łączników wyznaczonych spośród żołnierzy służby zasadniczej. W wypadku wprowadzenia stanu podwyższonej gotowości bojowej powiadamiany jest przede wszystkim dowódca pułku, a następnie, telefonicznie lub przez łączników, wyznaczona kadra wzywana jest do stawienia się w miejscu pracy, by zapewnić skrytość osiągnięcia tego stanu. W tym przypadku sztab pułku opracowuje szczegółowy plan powiadamiania. Stan gotowości bojowej zagrożenia wojennego oraz stan pełnej gotowości bojowej ogłaszany jest w pułku całemu stanowi osobowemu w trybie alarmowym głównie poprzez odpowiednie sygnały dźwiękowe syren alarmowych.

Dla jednoznacznego zrozumienia i sprawnego obiegu informacji ustalone są odpowiednie sygnały wewnętrznego powiadamiania, które dotyczą:

- wezwania zespołu kierowniczej kadry;
- ogłoszenia GBZW;
- ogłoszenia PiGB;

Ponadto ustalane są sygnały wewnętrznego alarmowania i ostrzeżenia dotyczące:

- alarmu powietrznego;
- alarmu o skażeniach;
- uprzedzenia o zagrożeniu z powietrza;
- odwołania określonego (lub wszystkich) alarmu.

Czas przekazywania sygnałów powiadamiania oraz sygnałów alarmowych całemu stanowi osobowemu ma decydujący wpływ na sprawne osiągnięcie wyższych stanów gotowości bojowej przez płm.

Za sprawne osiągnięcie wyższych stanów gotowości bojowej przez płm odpowiedzialny jest dowódca pułku, natomiast za realizację określonych przedsięwzięć harmonogramu osiągania WSGB wyznaczone osoby funkcyjne.

W przypadku ogłoszenia wyższego stanu gotowości bojowej, gdy kadra zawodowa przebywa w jednostce (w godzinach służbowych), wszyscy oficerowie dowództwa, sztabu oraz dowódcy pododdziałów przystępują natychmiast do wykonywania określonych zadań zgodnie z obowiązkami alarmowymi.

Gdy kadra zawodowa znajduje się w miejscu zamieszkania (w godzinach pozasłużbowych), w początkowym okresie całokształtem osiągania wyższych stanów gotowości bojowej kieruje oficer dyżurny pułku, natomiast w pododdziałach - służby dyżurne. W następnej fazie dowodzenie przejmuje zespół kierowniczej kadry,

ktory przybywa do jednostki w pierwszej kolejności. W tym czasie zmiana dyżurna SD plm na PiSD, poprzez DKL, kieruje działalnością załóg pełniących dyżur bojowy na lotnisku stałego bazowania.

Dyżurny kierownik lotniska kieruje również osiągnięciem gotowości bojowej przez służby pełniące dyżury na obiektach lotniska stałego bazowania do czasu przybycia dowódców pododdziałów.

Na lotnisku zapasowym całokształtem osiągnięcia WSGB kieruje dowódca KLZ, a do czasu jego przybycia - oficer dyżurny KLZ.

Po przybyciu kadry zawodowej do jednostki dowódcy pododdziałów przejmują dowodzenie i nadzorują wykonanie ustalonych zadań alarmowych.

W tym czasie dowódca pułku wraz ze zmianą dowodzenia przybywa na stanowisko dowodzenia na PiSD i przejmuje dowodzenie całością sił i środków plm. Po osiągnięciu nakazanego stanu gotowości bojowej składa meldunek dowódcy korpusu OP.

W celu sprawnego kierowania realizacją stojących przed pułkiem zadań mobilizacyjnych wyznacza się specjalną grupę - zespół kierowania mobilizacyjnym rozwinięciem jednostki (ZKMRJ), której dowódcą jest szef sztabu pułku. Po postawieniu zadań oficerom zespołu pełnione są przez nich dyżury w wyznaczonym pomieszczeniu sztabu do chwili zakończenia mobilizacji.

Właściwe dowodzenie jest jednym z warunków sprawnego osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej. Podstawowe znaczenie ma jednak pełna znajomość zadań i obowiązków alarmowych przez cały stan osobowy. Szczególnie ważne jest to w przypadku osiągnięcia PiGB ze stanu StGB, kiedy konieczna jest jednoczesna realizacja wielu przedsięwzięć alarmowych i mobilizacyjnych w stosunkowo krótkim czasie.

Dla osiągnięcia wysokiej sprawności osiągania wyższych stanów gotowości bojowej przez pułk lotnictwa myśliwskiego wymagane jest systematyczne szkolenie i regularne treningi całego stanu osobowego. Pododdziały pułku powyższe zadania realizują między innymi w czasie dni gotowości bojowej. Pozatym wykorzystywane są w tym celu wszelkiego rodzaju ćwiczenia i treningi tak organizowane przez pułk, jak i w ramach całego systemu OP.

Konieczne jest, już w czasie pokoju, szczegółowe opracowanie zadań i obowiązków w zakresie osiągania WSGB oraz pełna ich znajomość przez wszystkich żołnierzy pułku.

W treści skryptu ujęto jedynie ogólne zasady i podstawowe przedsięwzięcia osiągania WSGB w plm. W praktyce konieczne jest ich dostosowanie do roli i miejsca pułku w systemie obrony powietrznej oraz do charakteru i warunków wykonywanych przez niego zadań bojowych.

1.3. BAZOWANIE plm

Zakres i warunki wykonywania zadań bojowych zależą w znacznym stopniu od bazowania plm, jego miejsca w ugrupowaniu bojowym korpusu OP i WLiOP - w głębi terytorium kraju, w rejonie przygranicznym lub przyfrontowym, nadmorskim, górskim.

Bazowanie pułku na lotniskach położonych w II rzucie (w głębi terytorium kraju) ułatwia wykonanie zadań bojowych ze względu na:

- stosunkowo długi czas, jakim dysponuje dowódca na powzięcie decyzji i wprowadzenie samolotów myśliwskich do walki na wyznaczonych rubieżach (długi tzw. czas dolotu ŚNP do PRWW);
- możliwość stosowania najbardziej ekonomicznego sposobu działań bojowych (dyzurowanie na lotniskach);
- duże możliwości stosowania zasady "zwalczania ŚNP na dalekich podejściach";
- prawdopodobne mniejsze natężenie działań ŚNP (wcześniej będą one zwalczane przez sąsiadów);
- mniejsze zagrożenie lotnisk i zaskoczenie ze strony przeciwnika, samolotów na lotniskach.

Pułk bazujący w rejonie przygranicznym lub przyfrontowym ma znacznie trudniejsze warunki wykonania zadań. Decydują o tym głównie cztery czynniki:

- ograniczona głębokość rozpoznania przeciwnika powietrznego;
- duże zagrożenie uderzeniami przeciwnika na lotniska;
- szeroki zakres i różnorodność zadań bojowych;
- konieczność stosowania mało ekonomicznych sposobów działań.

Niewatpliwie najtrudniejsze warunki wykonywania zadań bojowych ma pułk bazujący w rejonie nadmorskim. Tam właśnie wszystkie wymienione czynniki mają największe znaczenie. Świadczy o tym choćby krótki czas dolotu ŚNP do PRWW i lotnisk pułku, przy wykorzystaniu przez plm informacji brt.

Warunki i właściwości wykonywania zadań bojowych w terenie górkim w poważnym stopniu utrudniają maksymalne wykorzystanie możliwości bojowych samolotów myśliwskich. Mają na to wpływ trzy podstawowe czynniki:

- utrudnione warunki bazowania;
- ograniczone możliwości rozpoznania przeciwnika powietrznego;
- ograniczone możliwości manewrowania samolotami w walce powietrznej oraz utrudnione nawigowanie.

Są to czynniki, które mają znaczny (negatywny) wpływ na zasięg oddziaływania bojowego pułku oraz na możliwości wykorzystania uzbrojenia bojowego samolotów.

Bazowanie plm powinno zapewnić:

- możliwość koncentracji wysiłku pułku (eskadr) na głównych kierunkach zagrożenia i na podejściach do broniowanych obiektów;
- ciągłość oddziaływania na przeciwnika powietrznego na całej trasie jego lotu;
- operatywność kierowania samolotami w powietrzu;
- dogodne warunki współdziałania z WR i innymi siłami OP;
- możliwość wykonywania lotów bojowych w dowolnych warunkach atmosferycznych, w dzień i w nocy;
- zmniejszenie wrażliwości sprzętu i żołnierzy na uderzenia przeciwnika.

Generalnie można stwierdzić, że bazowanie plm powinno spełnić trzy podstawowe wymagania:

- 1/ zapewnienie dogodnych warunków przechwytywania ŚNP przeciwnika
- 2/ zapewnienie wysokiego stopnia żywotności sił i środków pułku
- 3/ zapewnienie warunków pełnego zabezpieczenia działań bojowych.

W obecnej strukturze organizacyjnej przyjmuje się, że plm w okresie pokoju bazuje całością sił (dwoma elm) na lotnisku stałego bazowania oraz ma przydzielone lotnisko zapasowe (rozsrodkowania) i dol.

Na okres wojny, po wprowadzeniu wyższych stanów gotowości bojowej, na dodatkowy sygnał z SD korpusu OP następuje rozsrodkowanie sił i środków pułku na dwa lotniska - stałe i zapasowe. Niekiedy nawet przewiduje się wyjście z lotniska stałego całości sił pułku - na lotnisko zapasowe i lotnisko manewru. Oznacza to, że każda z eskadr bazuje na oddzielnym lotnisku wraz z siłami (pododdziałami) i środkami zabezpieczenia Jej działań bojowych.

Część sił pułku może być przebazowana na dol w czasie osiagania WSCB lub w trakcie prowadzenia działań bojowych. Należy również brać pod uwagę, że część lub całość pułku może być przebazowywana na lotniska manewru w trakcie działań bojowych. Mogą to być manewry lotniskowe o różnym charakterze, celu, a także z różnych powodów, np.:

- manewr całością sił pułku w nowy rejon, na nowy kierunek zagrożenia;

- manewr częścią sił pułku na nowe lotnisko lub DOL w celu wyjścia spod uderzenia (skryte przebazowanie);

- manewr na nowe lotnisko (lotniska, dol) po ataku przeciwnika na dotychczasowe lotnisko;

- lądowanie na lotniskach współdziałania (podczas działań na

pełny zasięg);

- manewr do osłony desantu powietrznego lub przelotu lotnictwa myśliwsko-bombowego, lotnictwa rozpoznawczego.

Wymagania dotyczące warunków bazowania zmieniają się, a w zasadzie wznoszą wraz z nowymi typami samolotów. Ciągłe jednak głównym wymogiem pozostaje dostosowanie tych warunków do potrzeb utrzymywania wysokiego stopnia gotowości bojowej i wykonywania zadań przez plm.

Warunki bazowania mają niewątpliwie istotny wpływ na użycie bojowe pułku. W praktyce mamy obecnie taką sytuację, że samoloty myśliwskie w plm są w pełni manewrowe. Ich taktyczny promień działania umożliwia zwalczanie ŚNP w całym rejonie działań bojowych korpusu OP, a nawet w rejonach działań sąsiednich związków operacyjno-taktycznych. Konieczne jest jednak zapewnienie takich warunków, aby samoloty te nie musiały wracać na lotnisko startu po każdym locie bojowym, aby mogły lądować na dowolnym lotnisku w KOP (a nawet u sąsiadów) i odtwarzać gotowość bojową do kolejnego lotu.

Oznacza to, że każde lotnisko powinno być swoistą bazą lotniczą, przygotowaną do zabezpieczenia działań bojowych wszystkich podstawowych typów samolotów. Natomiast w obecnych warunkach manewr lotniskowy pułku oznacza jednocześnie przebazowanie własnych sił i środków (pododdziałów) zabezpieczenia na nowe lotnisko (lotniska, dol). Jest to istotny czynnik warunkujący i ograniczający użycie bojowe pułku w czasie i przestrzeni.

Manewr lotniskowy wykonuje się na podstawie planu przebazowania, który jest jednym z dokumentów planu działań

bojowych. Podstawą wykonania planu przebazowania jest zadanie postawione przez dowódcę korpusu. Z reguły jest ono związane z podstawowym zadaniem bojowym pułku. Zadanie to powinno zawierać:

- wnioski z oceny przeciwnika;
- zadanie pułku, a w tym: lotnisko (lotniska, dol) manewru, czas i sposób przebazowania, trasy marszu rzutu zabezpieczenia naziemnego i przelotu rzutu bojowego, terminy osiągnięcia gotowości do przebazowania i na nowym lotnisku;
- zabezpieczenie bojowe przebazowania;
- ilość, typ i czas wykorzystania przydzielonych środków transportu powietrznego;
- miejsce i czas meldowania decyzji;
- terminy i sposoby składania meldunków.

Przebazowanie (manewr lotniskowy) oznacza zorganizowaną zmianę miejsca dyslokacji pułku (eskadry) z jednego lotniska na inne w celu uzyskania dogodnych warunków do prowadzenia działań bojowych, wyjścia spod uderzenia lub osiągnięcia obu celów jednocześnie. Może on być wykonany w okresie pokoju, podczas osiągnięcia WSGB i w toku prowadzonych działań bojowych.

W okresie pokoju przebazowanie związane jest ze szkoleniem lub koniecznością wykonania remontów na lotniskach bazowania pułku. W czasie osiągnięcia WSGB jedna z eskadr może być, na dodatkowe zarządzenie, przebazowana na lotnisko zapasowe w celu poprawy ugrupowania pułku. Jest to przebazowanie na w pełni rozpoznane i etatowo przydzielone pułkowi lotnisko.

Przebazowanie w trakcie prowadzenia działań bojowych ma na celu wyjście spod uderzenia i poprawę warunków działań. Może ono być wykonane tak na lotnisko zapasowe, jak również na wskazane

lotnisko manewru. Powodem wykonania manewru lotniskowego może też być niemożliwość dalszej eksploatacji lotniska bazowania po wykonaniu na lotnisko uderzeniu SNP.

Jedną z czynności planowania wykonania manewru lotniskowego jest dokonanie podziału sił i środków zabezpieczenia logistycznego i inżyniersko-technicznego z takim wyliczeniem, aby każda z eskadr mogła prowadzić dalsze działania bojowe z oddzielnych lotnisk. W praktyce oznacza to podział całości sił pułku na dwa rzuty:

- I rzut zabezpieczenia naziemnego przewidziany jest do wyjścia na lotnisko zapasowe i zabezpieczenie działań jednej z eskadr;

- II rzut zabezpieczenia naziemnego formowany jest w czasie osiągnięcia WSGB i przygotowany do wyjścia na wskazane lotnisko manewru dla zabezpieczenia działań drugiej eskadry (np. wyjście spod uderzenia lub wykonanie manewru na nowe lotnisko po uderzeniu SNP na lotnisko dotychczasowe).

Po osiągnięciu na lotnisku manewru gotowości przez rzut naziemny realizowane jest przebazowanie rzutu bojowego (powietrznego). Uwzględniając czasy przemieszczenia rzutu zabezpieczenia naziemnego, przelotu rzutu bojowego i średnie normy odtwarzania gotowości bojowej samolotów myśliwskich można przyjąć, że eskadra osiągnie pełną gotowość do działań bojowych z lotniska manewru po około 7-8 godzinach od momentu otrzymania sygnału na wykonanie manewru lotniskowego.

Oznacza to, że w tym czasie plm może prowadzić działania bojowe dwiema eskadrami z jednego lotniska przy ograniczonych

możliwościach naziemnego zabezpieczenia inżynieryjno-technicznego, ponieważ I rzut zabezpieczenia znajduje się na trasie marszu na lotnisko zapasowe. Jest to istotny problem przy uwzględnieniu, że w skład rzutu naziemnego może wchodzić około 40% sił i środków zabezpieczenia. Ma to wpływ na wydłużenie czasu odtwarzania gotowości bojowej samolotów. Można co prawda wykorzystać KLZ, jednak jej siły nie pozwalają na zabezpieczenie działań dużych grup samolotów myśliwskich.

Tak więc można stwierdzić, że w ramach osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej w pułku lotnictwa myśliwskiego manewr lotniskowy jest jednym z najtrudniejszych przedsięwzięć. Ma to szczególne znaczenie w przypadku osiągnięcia PłGB ze stanu StGB, ponieważ wszystkie przedsięwzięcia na lotnisku stałego bazowania realizowane są równoległe z formowaniem i przygotowaniem do marszu rzutów zabezpieczenia naziemnego.

1.4. ZABEZPIECZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH plm

Prowadzenie działań bojowych przez pułk lotnictwa myśliwskiego oraz ich wyniki w dużym stopniu zależą od właściwego i wszechstronnego ich zabezpieczenia.

Celem zabezpieczenia działań bojowych plm jest stworzenie warunków do prowadzenia skutecznej walki z przeciwnikiem powietrznym w każdej sytuacji oraz zapewnienie mu bezpieczeństwa lotów i wysokiej gotowości bojowej.

Zadania zabezpieczenia działań realizowane winny być w sposób ciągły, niezależnie od miejsca, czasu i charakteru działań. Nie oznacza to, że sposób realizacji zabezpieczenia działań musi być we wszystkich przypadkach jednakowy.

Treść poszczególnych przedsięwzięć zabezpieczenia działań może być różna w zależności od aktualnej sytuacji, w jakiej pułk prowadzi działania bojowe.

Zabezpieczenie działań bojowych pułku dzielimy na bojowe, techniczno-specjalne i logistyczne.

ZABEZPIECZENIE BOJOWE to całokształt przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie skuteczności uderzeń przeciwnika (tak powietrznego, jak i lądowego) oraz zapewnienie wojskom własnym sprzyjających warunków do pomyślnego wykonania zadań w różnych sytuacjach. W plm zabezpieczenie bojowe obejmuje:

- rozpoznanie przeciwnika powietrznego;
- obronę przeciwcemiczną;
- maskowanie;
- zabezpieczenie inżynieryjne;
- ochronę i obronę naziemną obiektów;
- obronę przeciwlotniczą.

Poszczególne zagadnienia zabezpieczenia działań należy rozpatrywać kompleksowo. Na przykład, podczas organizowania i prowadzenia rozpoznania uwzględnia się zasady maskowania i przeciwdziałania zakłóceniom radioelektronicznym przeciwnika, natomiast organizując i realizując maskowanie należy uwzględnić również obronę naziemną obiektów, maskowanie pracy pokładowych stacji radiolokacyjnych. Przykładów tego typu można wskazać wiele.

Rozpoznanie dzielimy na radiolokacyjne, powietrzne i obserwację wzrokowo-techniczną.

Przez rozpoznanie radiolokacyjne należy rozumieć wykrywanie, rozpoznawanie i śledzenie przeciwnika powietrznego oraz naziemnego dla zabezpieczenia działań bojowych pułku. Powinno ono dostarczać informacji (danych) o sytuacji powietrznej i naziemnej z każdego kierunku i w dowolnym czasie.

Rozpoznanie powietrzne prowadzi wszystkie załogi wykonujące loty bojowe na przechwycenie. Są to głównie grupy samolotów dyżurujących lub patrolujących w wyznaczonych strefach w powietrzu. Informacja z rozpoznania powietrznego jest uzupełnieniem i rozszerzeniem informacji radiolokacyjnej. Bezpośrednio w powietrzu określa się ugrupowanie przeciwnika, typy i liczbę SNP, co nie zawsze umożliwia środki naziemne.

Dane o przeciwniku powietrznym są sumą informacji z wojsk radiotechnicznych, raketowych, sąsiednich oddziałów lotnictwa myśliwskiego, oraz z innych źródeł (środki OPL Wład. i MW, pododdziały rozpoznania radioelektronicznego, posterunki obserwacji wzrokowej itp).

Posterunki obserwacji wzrokowej wystawia się na każdym lotnisku oraz w rejonach rozmieszczenia tyłów pułku. Z posterunkami organizuje się łączność. Ich głównym zadaniem jest wykrywanie SNP wykonujących lot w rejonie posterunku na małych i

bardzo małych wysokościach. Informacje o sytuacji powietrznej lub naziemnej w rejonie posterunku przekazuje się do stanowiska dowodzenia pułku. Służbę na posterunkach pełnią odpowiednio przeszkoleni obserwatorzy.

Rozpoznanie przeciwnika naziemnego prowadzi do uzyskania informacji, niezbędnych do powzięcia decyzji do obrony elementów ugrupowania bojowego pułku (lotnisk, dol) przed przeciwnikiem naziemnym. Prowadzi się je ze wszystkich stanowisk dowodzenia na lotniskach i wokół nich poprzez organizację placówek obrony i wysyłając patrole piesze.

Obronę przeciwchemiczną organizuje się w celu niedopuszczenia do porażenia sił i środków pułku bronią jądrową, chemiczną i biologiczną, maksymalnego osłabienia skutków działania tej broni, zachowania pełnej zdolności bojowej lotnisk i samolotów. Pułk jest narazony na działanie broni masowego rażenia bezpośrednio oraz pośrednio. Dlatego przedsięwzięcia związane z obroną przed bronią masowego rażenia należy realizować niezależnie od stopnia zagrożenia.

W plm obrona przeciwchemiczna obejmuje:

- powiadamianie o skażeniach i zakażeniach;
- ciągłe prowadzenie rozpoznania skażeń i zakażeń;
- rozbrojenie i maskowanie sił i środków, inżynierska rozbudowa lotnisk, stanowisk technicznych, stanowisk dowodzenia i rejonów rozmieszczenia eskadr;
- prowadzenie zabiegów sanitarno-higienicznych, przeciwepidemiologicznych i profilaktycznych;
- wyposażenie składu osobowego pododdziałów w indywidualne i zbiorowe środki ochrony przed skażeniami, realizację przedsięwzięć w zakresie ochrony ludzi przed porażeniem środkami promieniotwórczymi, chemicznymi oraz zakażeniem środkami biologicznymi;

- likwidacje skutków użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia.

Na lotniskach rozpoznaniem skażeń i zakazów kierują dowódcy eskadr, natomiast prowadzą je posterunki obserwacji przestrzeni powietrznej i skażeń oraz patrole rozpoznania skażeń z plutonu obrony przeciwchemicznej.

Podczas prowadzenia działań bojowych ogranicza się do minimum liczby żołnierzy na elementach ugrupowania pułku. Przy sprzeczce bojowej pozostawia się ograniczoną liczbę obsługi. W eskadrach lotniczych personel techniczny dzieli się na dwie - trzy grupy (zmiany), z których jedna prowadzi obsługi samolotów, a pozostałe grupy (zmiany) znajdują się w schronach (ukryciach) i tylko w miarę potrzeby włączają się do pracy lub dla zastąpienia pełniących dyżury.

Obrona i ochrona w plm obejmuje zwalczanie przeciwnika naziemnego. Ma ona szczególne znaczenie w zabezpieczeniu działań pułku.

Charakter, zadania oraz skład sił i środków obrony naziemnej zależą:

- od okresu działań (okres wojny lub pokoju);
- odległości od linii styczności bojowej wojsk;
- działań grup dywersyjnych przeciwnika;
- stanu osobowego w pododdziałach.

W okresie pokoju organizuje się głównie ochronę obiektów lotniskowych siłami kompanii ochrony. Ma ona na celu zabezpieczenie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego pułku przed penetracją osób postronnych, niszczeniem lub kradzieżą sprzętu, urządzeń i mienia wojskowego.

W czasie wojny wydziela się więcej sił i środków, które wspólnie z ochroną poszczególnych elementów ugrupowania bojowego pułku tworzą ich obronę naziemną. Możliwości obrony eskadr

lotniczych własnymi siłami przed działaniami grup dywersyjnych przeciwnika są bardzo ograniczone. Dlatego też dla każdego lotniska organizuje się system placówek, rozmieszczonych na najbardziej zagrożonych i prawdopodobnych kierunkach napadu przeciwnika, patrole oraz odwod.

Na danym lotnisku rozwija się nie więcej niż 3-5 placówek, które obsadza się żołnierzami kompanii ochrony. W zależności od stopnia inżynieryjnej rozbudowy stanowisk i warunków terenowych odległość wysunięcia placówek od drogi startowej może wynosić około 500-2000 m od środka drogi startowej. Odległość między sąsiednimi placówkami powinna zapewnić współdziałanie ogniowe między nimi. Zadaniem placówek jest uniemożliwienie przeciwnikowi skutecznego rażenia sił i środków (szczególnie samolotów) na płaszczyznach postoju lub pasie startowym.

Z placówek wyznacza się patrole, których zadaniem jest obserwacja terenu oraz zatrzymywanie i kontrolowanie osób podejrzanych, znajdujących się w rejonie lotniska. Patrole wysyła się głównie na odcinki między placówkami i na kierunki nie bronione przez placówki. Tak placówki, jak i patrole mają łączność radiotelefoniczna z dowódcą obrony lotniska.

Na kierunkach nie obserwowanych i nie bronionych przez placówki stawia się różnego rodzaju przeszkody i zapory inżynieryjne oraz minuje się przejścia lub odcinki terenu.

ZABEZPIECZENIE TECHNICZNO-SPECJALNE obejmuje zabezpieczenie nawigacyjne, hydrometeorologiczne, topograficzne, ubezpieczenie lotów i zabezpieczenie inżynieryjno-lotnicze.

Zabezpieczenie nawigacyjne obejmuje wszystkie przedsięwzięcia mające na celu zapewnienie dogodnych warunków bezpieczeństwa lotów i przelotów samolotów w okresie pokoju oraz w czasie prowadzenia działań bojowych. Polega ono na tworzeniu i

utrzymywaniu infrastruktury systemów nawigacyjnych, uzgadnianiu lotów i przelotów w czasie i przestrzeni, kontroli lotów, udzielaniu zainteresowanym informacji nawigacyjnej oraz naprowadzaniu samolotów myśliwskich na wskazane cele powietrzne. Całokształt przedsięwzięć zabezpieczenia nawigatorskiego ma decydujący wpływ na skuteczność przechwytywania celów powietrznych, a tym samym efektywność działań płm.

W płm służba nawigatorska przedstawia dane i wnioski do decyzji dowodcy oraz do przygotowania personelu latającego, nawigatorów naprowadzania i stanowisk dowodzenia do działań bojowych.

Zabezpieczenie hydrometeorologiczne zapewnia informacje o aktualnych i przewidywanych warunkach atmosferycznych, niezbędna dowodcy przy ocenie sytuacji do powzięcia decyzji. Informacja ta służy ponadto bezpieczeństwu lotów, gdyż umożliwia uprzedzenie załóg samolotów o niekorzystnych zjawiskach atmosferycznych w rejonie działań.

Rozpoznanie pogody, mającej istotny wpływ na warunki wykonania zadania, prowadzi służba meteorologiczna. Warunki atmosferyczne uwzględnia się przy podejmowaniu decyzji o sposobach działań bojowych oraz przy określaniu przemieszczania się obłoku promieniotwórczego w przypadku zastosowania przez przeciwnika środków masowego rażenia.

Zabezpieczenie topograficzne obejmuje topograficzne orientowanie głównie środków ubezpieczenia lotów na lotniskach, jak też zaopatrywanie sztabu i eskadr lotniczych w aktualne mapy topograficzne, wojskowo-topograficzne opisy terenu, katalogi współrzędnych punktów geodezyjnych, zdjęcia lotnicze inne materiały i środki. Mapy winny być w odpowiedniej skali dla danego rejonu, w którym przewidywane jest prowadzenie działań.

Ubezpieczenie lotów obejmuje wyposażenie pułku w środki radiowe (KF i UKF), radiolokacyjne (RSL), elektronawigacyjne systemy lądowania (RSBN), radiostacje prowadzące (BRL, DRL), radionamierniki i urządzenia świetlne.

Zabezpieczenie inżynieryjno-lotnicze obejmuje utrzymywanie w sprawności technicznej sprzętu lotniczego i uzbrojenia samolotów. Problematyka tą zajmuje się w p/m służba inżynieryjno-lotnicza w pionie zastępcy ds technicznych, która kieruje starszy inżynier.

ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE obejmuje zabezpieczenie materiałowe, inżynieryjno-lotniskowe, lotniskowo-techniczne i gospodarczo-bytowe.

Zabezpieczenie inżynieryjno-lotniskowe obejmuje przedsięwzięcia związane z utrzymaniem w stałej gotowości eksploatacyjnej lotniska stałego bazowania, lotniska zapasowego i dol, a także inżynieryjną rozbudowę lotnisk i ich remonty.

Zabezpieczenie tyłowe pułku jest realizowane przez służby i pododdziały wchodzące w skład batalionu zaopatrzenia pułku. Ma ono na celu obsługę i zaspokojenie potrzeb materiałowych i gospodarczo-bytowych, terminowe zabezpieczenie pułku i jego pododdziałów w środki materiałowe oraz sprzęt techniczny i gospodarczy; utrzymanie w stałej gotowości technicznej sprzętu (poza lotniczym).

2. PROWADZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH PRZEZ plm

Wykonywanie zadań bojowych przez plm poprzedza osiągnięcie w nakazanym czasie określonego stopnia gotowości bojowej. Pułk może osiągnąć gotowość całością lub częścią sił przewidzianą do wykonania określonego zadania. Podstawowe zadania wykonywane przez plm związane są z niszczeniem ŚNP przeciwnika w powietrzu.

Zadania wykonywane są grupami samolotów, których skład może być różny i wynosić od pary do eskadry, a niekiedy do całości sił pułku łącznie.

2.1. DOWODZENIE plm

Podczas organizowania działań bojowych dowodzenie pułkiem lotnictwa myśliwskiego pod względem metodycznym nie różni się od innych rodzajów lotnictwa (np. plmb). Różnica zawiera się w treści merytorycznej podejmowanych decyzji.

Dowodzenie lotnictwem myśliwskim w trakcie walki z ŚNP ma swoją specyfikę, wynikającą z jego właściwości bojowych. Tymi właściwościami są - duży zasięg bojowego oddziaływania; manewrowość i tempo działań; zaczepny charakter walki w skali taktycznej. Istotą decyzji dowódcy plm jest wybór sposobu prowadzenia działań bojowych i taktyka walk powietrznych. Od poprawnego wyboru tych elementów zależy skuteczność walki z ŚNP.

W lotnictwie myśliwskim wyróżnia się trzy zasadnicze rodzaje dowodzenia:

- dowodzenie na ziemi;
- dowodzenie z ziemi;
- dowodzenie w powietrzu.

Dowodzenie na ziemi obejmuje kierowanie przygotowaniem oddziałów (pododdziałów) do działań bojowych, podejmowanie decyzji o użyciu lotnictwa myśliwskiego w walce z przeciwnikiem powietrznym, a następnie kierowanie podległymi siłami w czasie działań bojowych.

Dowodzenie na ziemi obejmuje również kierowanie przygotowaniem personelu latającego do lotów bojowych, osiąganiem gotowości bojowej przez załogi oraz odtwarzaniem ich gotowości do kolejnych lotów.

Dowodzenie z ziemi samolotami w powietrzu odbywa się ze stanowisk dowodzenia i punktów naprowadzania. Za pomocą środków radiowych przekazuje się pilotom odpowiednie rozkazy, komendy i informacje - naprowadza się samoloty myśliwskie na cele powietrzne.

W pułku lotnictwa myśliwskiego dowodzą z ziemi mogą dowódcy, na przykład, w czasie startu i lądowania samolotów - dowódca eskadry, w czasie lotu na przechwycenie - dowódca plm i wyznaczony nawigator naprowadzania. Na rozkaz lub za zgodą dowódcy korpusu OP odbywa się również przekazywanie dowodzenia samolotami w powietrzu. Przekazywanie dowodzenia samolotami w powietrzu uważa się za dokonane z chwilą nawiązania łączności przez załogę (prowadzącego grupy) z punktem naprowadzania lub stanowiskiem dowodzenia, przejmującym dowodzenie.

Dowodzenie z ziemi obejmuje:

- kierowanie startem i lądowaniem samolotów myśliwskich;
- wyprowadzanie samolotów do stref wyczekiwania, dyżurowania lub patrolowania;
- kontrole miejsca znajdowania się samolotów;
- stawianie lub konkretyzowanie zadań załogom po ich wystartowaniu oraz zmianę zadań bojowych;
- naprowadzanie samolotów myśliwskich na cele powietrzne;
- informowanie załóg o sytuacji powietrznej i warunkach atmosferycznych w rejonie działań bojowych.

Dowodzenie w powietrzu prowadzone jest przez dowódcę grupy (z wyjątkiem działań pojedynczych samolotów), który kieruje walką powietrzną swoich podwładnych. Jest ono możliwe przy zachowaniu łączności radiowej między samolotami oraz kontaktu wzrokowego między pilotami w grupie.

W czasie lotu łączność "z ziemią" utrzymuje dowódca grupy, a pozostali piloci znajdują się na tzw. "podsłuchu radiowym".

Całością sił pułku podczas walki ze środkami napadu powietrznego przeciwnika dowodzi dowódca korpusu OP, a w przypadku prowadzenia działań samodzielnych - dowódca pułku z PłSD.

Śród oficerów dowództwa i sztabu pułku wyznacza się zmianę bojową SD plm, w skład której wchodzi: dowódca, szef sztabu, starszy nawigator, szef rozpoznania, oficer operacyjny, oficerowie służb technicznych i logistycznych, szef obrony

przeciwchemicznej, dyżurny operacyjny SD p.l.m., nawigatorzy GPN, dyżurny technik meteo, planszeczysci. Ze składu zmiany bojowej wydziela się zmianę (grupę) dowodzenia i grupę sztabową.

Głównym zadaniem grupy sztabowej jest planowanie działań bojowych opracowywanie danych do powzięcia decyzji dotyczących wykonywania kolejnych zadań, opracowywanie i przesyłanie do pododdziałów rozkazów i zarządzeń; opracowywanie meldunków itp.

W skład zmiany dowodzenia wchodzi: dowódca, szef sztabu, starszy nawigator, oficer operacyjny i oficer rozpoznawczy. Maja oni swoje miejsca pracy w sali bojowej. Ponadto w skład tej zmiany wchodzi: oficer współdziałania i oficer kierunkowy.

Do zadań zmiany dowodzenia należy przede wszystkim:

- 1/ Podejmowanie decyzji o gotowości bojowej załóg na lotniskach i DOL oraz o ich użyciu w walce z ŚNP - tzn. podejmowanie decyzji o niszczeniu celów powietrznych.
- 2/ Formułowanie i stawianie zadań bojowych dowodcom eskadr i nawigatorom naprowadzania.
- 3/ Zapewnienie sprawnego naprowadzania samolotów myśliwskich na cele powietrzne oraz przekazywania informacji o ŚNP załogom prowadzącym półautonomiczne działania bojowe.
- 4/ Przygotowywanie danych do powzięcia decyzji i przekazywanie zadań dotyczących odtwarzania gotowości samolotów do kolejnych wylotów.
- 5/ Realizacja współdziałania z naziemnymi środkami OP i sąsiednimi pułkami myśliwskimi.

Zakres podejmowanych decyzji o niszczeniu celów powietrznych i kompetencje dowódcy pułku zależą od szczegółowości zadań stawianych przez dowódcę korpusu OP. Możemy wyróżnić trzy charakterystyczne przypadki:

A. Dowódca korpusu precyzuje zadanie bardzo szczegółowo i podaje w nim: numer celu; siły do zniszczenia celu; lotnisko startu samolotów; rubież przechwycenia; sposób współdziałania z WR. Dowódcy pułku pozostaje w zasadzie tylko przekazanie zadania podwładnym - zapewnienie startu załóg w nakazanym czasie i sprawne ich naprowadzenie na wskazany cel.

B. Dowódca korpusu określa tylko niektóre bardziej uogólnione elementy zadania - np. wskazuje grupę celów i wyznacza limit sił do ich zniszczenia lub wyznacza tylko cel nie określając limitu sił itp. Dowódca według własnej decyzji określa pozostałe elementy zadania i doprowadza je do podwładnych - wykonawców tego zadania.

C. Dowódca korpusu nakazuje dowódcy pułku samodzielne prowadzenie działań bojowych w wyznaczonej strefie lub wskazuje jedynie główny kierunek (rubież) koncentracji wysiłku. W tej sytuacji dowódca pułku w pełni decyduje o użyciu sił w walce z SNP, uwzględniając określone w rozkazie bojowym: granice sektora działań bojowych; rubież wprowadzenia sił do walki; zasady wyboru celów; sposoby współdziałania; strefy dyżurowania (patrolowania).

Podstawowym elementem powzięcia decyzji o niszczeniu celu powietrznego jest ocena sytuacji, która obejmuje ocenę

przeciwnika powietrznego i ocenę własnych możliwości bojowych z uwzględnieniem warunków działań.

Ocena przeciwnika powietrznego na SD plm odbywa się głównie na podstawie informacji z brt i SD KOP (powiadomienie). Mogą to być również informacje uzyskane od sąsiednich brt, pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego, z rozpoznania powietrznego, z okrętów dozoru radiolokacyjnego.

Ocena przeciwnika powietrznego obejmuje: prawdopodobne kierunki nalotu; czasy dolotu SNP do rubieży wykonania zadania (RWZ) lub PRWW. Na tej podstawie dowódca plm stawia załogi w gotowości nr 1, określa czasy startu na przechwycenie lub do stref w powietrzu.

Nie mniej istotna jest ocena liczby i typu SNP oraz ich ugrupowania, wysokości lotu, rodzajów manewrów, intensywności i rodzajów zakłóceń radioelektronicznych oraz zagrożenia lotnisk pułku uderzeniami z powietrza.

W wyniku oceny przeciwnika dowódca wyciąga wnioski dotyczące następujących problemów decyzyjnych:

- 1/ Sposobów działań bojowych zapewniających przechwytywanie SNP na wyznaczonych rubieżach.
- 2/ Podziału sił do niszczenia celów powietrznych.
- 3/ Taktyki walki powietrznej.
- 4/ Efektywności i sposobów walki w zakłóceńach.
- 5/ Osłony lotnisk bazowania.

Ocena własnych możliwości bojowych plm służy głównie sprecyzowaniu następujących elementów decyzji dowódcy: ilości sił

potrzebnych do niszczenia celow powietrznych; lotniska i czasu startu samolotow myśliwskich lub strefy dyzuruwania (patrolowania), z ktorych nalezy wprowadzac samoloty do walki; wybor PN.

Podstawa podejmowania decyzji przez dowodce pułku jest okreslenie ilosci sił (stosunku sił), glownie przez konfrontowanie potrzeb i mozliwosci - w oparciu o wczesniej opracowane tabele i zestawienia oraz stanu gotowosci sił i srodkow pułku zobrazowanych na SD plm.

Dla okreslenia lotniska startu lub strefy dyzuruwania (patrolowania, krotkotrwalego wyczekiwania) nalezy uwzglesnic:

- aktualna ilosc sił na lotnisku i w strefach dyzuruwania (patrolowania);

- czas dolotu celu do PRWW i czas wprowadzenia samolotow myśliwskich do walki - na tej podstawie czas startu i czas poczatku naprowadzania lub natychmiastowy start i naprowadzanie.

Na podstawie oceny sytuacji dowodca plm podejmuje decyzje o uzyciu sił do zniszczenia celu powietrznego, w ktorej jednoznacznie precyzuje:

- numer celu,
- ilosc sił do zniszczenia celu, z jakiego lotniska lub strefy,
- rubiez przechwycenia,
- sposob wspoldzialania z naziemnymi siłami OP,
- punkt naprowadzania (GPN, WPN).

Podejmowanie decyzji o niszczenia celu powietrznego charakteryzuje sie krotkim czasem podejmowania decyzji - np. podczas

działań na małych wysokościach w warunkach zakłócen radioelektronicznych. Praktycznie jest tyle decyzji, ile celów powietrznych. Jest to typowy przykład działań dowodcy w deficycie czasu. Koniecznym jest więc spełnienie dwóch warunków - wcześniejszego wykonania wszystkich możliwych kalkulacji oraz bardzo dobrego przygotowania i precyzyjnego wykonywania obowiązków przez oficerów zmiany dowodzenia.

Realizacja decyzji

- w pierwszej kolejności przekazuje się komendę na start samolotów z wyznaczonego lotniska lub dol (dowodcy eskadry) oraz komendę naprowadzania przez wyznaczony PN (starszemu nawigatorowi GPN).

- starszy nawigator GPN wykonuje wstępne obliczenia i przekazuje zadanie na dany PN.

- dowódca plm kontroluje (sledzi) proces naprowadzania i walki; ewentualnie koryguje postawione zadania.

Realizacja współdziałania obejmuje:

- informowanie dowódców współdziałających jednostek WR, LM lub MW o zadaniach i położeniu własnych myśliwców;

- przestrzeganie ustalonych warunków przelotu przez strefy ognia oddziałów (ZT) wojsk raketowych (opl) lub rubież styczności bojowej wojsk;

- przekazywanie dowodzenia samolotami pułku w powietrzu na inne SD (PiSD), PN.

Dowódca odpowiada za zachowanie ustalonych warunków lotu w ramach współdziałania, a głównie za odprowadzanie samolotów myśliwskich przed strefami ognia oddziałów (ZT) WR, OPL lub przelot przez te strefy według ustalonych zasad. Praktycznie realizację współdziałania nadzoruje szef sztabu mając do dyspozycji oficera współdziałania i oficera kierunkowego.

Po wylądowaniu samolotów myśliwskich na lotnisku dowodcy eskadr odpowiadają za jak najszybsze przygotowanie ich do kolejnego lotu bojowego.

Po zakończeniu działań bojowych realizowane jest podsumowanie działań bojowych, które prowadzone jest w celu ustalenia rezultatów działań bojowych (w tym strat) i zameldowanie ich przełożonemu oraz zebranie wniosków i doświadczeń użytecznych w dalszych działaniach bojowych.

2.2. ZWALCZANIE PRZEZ plm SNP PRZECIWNIKA

Zasadniczą treścią działań bojowych pułku lotnictwa myśliwskiego jest zwalczanie SNP podczas odpierania nalotów przeciwnika. Skuteczność tych działań zależy głównie od umięjętnego wykorzystania właściwości i możliwości bojowych plm oraz zastosowania zasad i sposobów działań bojowych LM. Najważniejsze z nich to koncentracja wysiłku na najważniejszych kierunkach, rubieżach i obiektach, zwalczanie SNP na podejściach do bronionych obiektów oraz aktywność i ciągłość oddziaływania na przeciwnika powietrznego na całej trasie jego lotu. Inaczej mówiąc, konieczne jest wariantowanie działań bojowych plm w zależności od sytuacji taktycznej.

Na wariant działań plm składają się: sposób działań bojowych i taktyka walk powietrznych. Wybór jednego z wariantów w trakcie walki z przeciwnikiem powietrznym, w warunkach działań samodzielnych w wyznaczonym sektorze, a praktycznie w strefie odpowiedzialności PiSD, zależy od dowodcy pułku. Podczas działań poza tą strefą decyzje podejmuje najczęściej dowódca korpusu.

Pułk lotnictwa myśliwskiego działania bojowe prowadzi głównie we wspólnej strefie odpowiedzialności (współdziałania) z oddziałem (ZI) wojsk raketowych. W tych warunkach możemy wyróżnić trzy główne warianty działań bojowych plm:

1. wprowadzenie części sił pułku do walki na rubieży nr 1 na podejściach do rejonu obrony korpusu ze stref dyżurowania i patrolowania, przed strefa ognia oddziału (ZI) WR - mogą to być 1-2 klucze, a rzadziej więcej sił. Potęgowanie działań pozostałymi siłami pułku na rubieży nr 2 - w głębi, za ugrupowaniem oddziału (ZI) WR.

2. wprowadzenie części sił do walki na rubieży, w strefie ognia oddziału (ZT) WR, ze stref dyżurowania i patrolowania oraz z dyżurowania na lotnisku w gotowości bojowej nr 1. Potęgowanie działań pozostałymi siłami na rubieży nr 2, za ugrupowaniem oddziału (ZT) WR.

Wprowadzanie samolotów myśliwskich w strefe ognia oddziału (ZT) WR i zesrodkowanie wysiłków poprzez jednoczesne oddziaływanie na cele powietrzne traktowane jest obecnie jako wymuszony wariant działań i może mieć miejsce w wypadkach szczególnych.

3. wprowadzanie całości sił pułku w głębi rejonu obrony, na rubieżach położonych za ugrupowaniem oddziału (ZT) WR.

Należy podkreślić, że powyższy podział jest umowny, ponieważ wariantów może być znacznie więcej, a tu przedstawione są najbardziej charakterystyczne. Odnoszą się one do najtrudniejszych warunków wykonywania zadań przez pułk, to znaczy prowadzenia działań na kierunku nadmorskim lub w rejonie przygranicznym oraz nalotów SNP na małych wysokościach i przy stosowaniu przez przeciwnika zakłóceń radioelektronicznych.

W warunkach, kiedy pułk prowadzi działania na oddzielnym kierunku, bez współdziałania z oddziałem (ZT) wojsk raketowych, warianty działań powinny zapewniać w większym stopniu ciągłość oddziaływania na SNP. Dowódca pułku ma wtedy większą swobodę w zakresie podejmowania decyzji o kolejności wprowadzania sił do walki i w wyborze sposobów działań bojowych.

Działania bojowe prowadzone podczas odpięrania nalotów na średnich i dużych wysokościach, bez zakłóceń oraz w głębi rejonu obrony znacznie ułatwiają wykonywanie zadań i stosowanie bardziej ekonomicznych sposobów działań, głównie przechwytywania celów powietrznych z dyżurowania na lotniskach.

Podczas działań pułku na podejściach do bronionych obiektów wyznacza się rubież wprowadzenia do walki w odległości 100-150 km od nich. Strefy patrolowania, jeśli jest konieczność ich wyznaczenia, rozmieszcza się w odległości około 30 km przed tą rubieżą. Strefy dyzuruwania najczęściej wyznaczane są na PRWW. Kolejne rubieże są położone w głębi przy uwzględnieniu możliwości płm i granic strefy ognia oddziałów (ZT) WR. Naprowadzanie samolotów ze stref dyzuruwania jest realizowane przez najbliższe 1-2 wysunięte punkty naprowadzania (WPN), które mają możliwość obserwacji własnych samolotów i pojawiających się na danym kierunku celów powietrznych. Pułk może mieć wyznaczone 2-3 strefy patrolowania i dyzuruwania.

Wybierając wariant działań bojowych należy brać pod uwagę skuteczność zakłóceń radioelektronicznych przeciwnika, gdyż nie będzie wtedy możliwości naprowadzania samolotów na rubieży nr 1. Załogi samolotów myśliwskich podczas dyzuruwania w powietrzu muszą być przygotowane do natychmiastowego przejścia do autonomicznych działań z tych samych stref. Zmiana dowodzenia na SD i nawigatorzy naprowadzania powinni zapewnić pilotom możliwą w tych warunkach informację o SNP, korzystając ze wszystkich dostępnych źródeł.

Zwalczanie celów powietrznych na wysokościach bliskich pułapowi charakteryzuje się przede wszystkim dużą bezwładnością i koniecznością stosowania małych przeciążeń samolotu myśliwskiego. Ma to istotny wpływ na jego możliwości manewrowe. Warunki te ograniczają w znacznym stopniu zastosowanie działek lub niekierowanych pocisków raketowych. Głównym uzbrojeniem samolotów są wtedy pociski samonaprowadzające się. Skuteczność przechwytywania celów powietrznych na tych wysokościach zależy w znacznym stopniu od dokładności naprowadzania z ziemi.

Zwalczanie celow powietrznych w nocy i w trudnych warunkach atmosferycznych, z taktycznego punktu widzenia, scharakteryzowac mozna trzema podstawowymi wlasciwosciami:

- dzialaniem malymi grupami i pojedynczymi samolotami;
- koniecznoscia naprowadzania z ziemi;
- ograniczonymi mozliwosciami zastosowania uzbrojenia.

Praktycznie, w tych warunkach moga byc stosowane tylko dwa sposoby dzialan - przechwytywanie celow powietrznych z dyzurowania na lotnisku i w powietrzu. W walce powietrznej moga byc zastosowane tylko kierowane pociski rakietowe, przy wykorzystaniu celownika radiolokacyjnego.

Podstawowym zadaniem eskadry lotnictwa mysliwskiego w czasie dzialan bojowych jest niszczenie SNP na rozkaz dowodcy pulku przez zalogi, pary i klucze samolotow, w pojedynczych i grupowych walkach powietrznych.

Po otrzymaniu zadania bojowego od dowodcy pulku, dowodca eskadry stawia zadania i udziela wytycznych swoim zastepcom, dowodcom kluczy i calemu personelowi latajacemu, technicznemu i zabezpieczenia dzialan. Uaktualnia i doprowadza do pilotow wszystkie niezbedne informacje dotyczace rejonu i czasu dzialan oraz taktyki przeciwnika i wariantow wykonywania zadan w powietrzu, szczegolnie, jezeli wystapia istotne zmiany w stosunku do okresu przygotowawczego.

W czasie dzialan bojowych, oprócz niszczenia SNP w walkach powietrznych, do podstawowych zadan eskadry nalezy zaliczyc:

- utrzymywanie nakazanej przez dowodce pulku liczby zalog w okreslonych stopniach gotowosci bojowej;
- wykonywanie startow na przechwycenie lub do stref dyzurowania (patrolowania) przez zalogi, pary, klucze lub silami

całej eskadry, w nakazanym czasie, na rozkaz dowodcy pułku;

- odtwarzanie gotowości bojowej samolotów do kolejnych lotów na przechwycenie.

W celu utrzymania nakazanej liczby załóg w określonych stopniach gotowości bojowej, dowódca eskadry dokonuje szczegółowego podziału zadań między klucze, pary, a nawet pojedyncze załogi. Ustala kolejność i czas ich przebywania w gotowości bojowej nr 1, nr 2, nr 3. Ustala również tzw. grafiki pełnienia dyżurów.

Zapewnienie startów zgodnie z określonymi normami czasowymi wymaga odpowiedniego rozmieszczenia załóg w strefach rozskokowania, sprawnego ich alarmowania oraz kierowania startem. Dotyczy to zarówno personelu latającego, jak i technicznego, związanego z bezpośrednią obsługą samolotów. W celu skrócenia czasu startu, część załóg i samolotów (np. klucz) rozmieszcza się w pobliżu pasa startowego.

W czasie działań eskadra powinna dążyć do ciągłego utrzymania gotowości samolotów do lotów bojowych. Samolot uważa się za przygotowany do lotu bojowego jeżeli został wykonany przegląd startowy, zatankowano paliwo oraz załadowano tlen i powietrze, podwieszono nakazany wariant uzbrojenia, a samolot znajduje się w miejscu zapewniającym dogodne warunki uruchomienia silnika, wykołowania na pas startowy i start w nakazanym czasie.

Bardzo ważnym zadaniem, zapewniającym rytmiczność działań jest odtwarzanie gotowości bojowej samolotów. Wymaga to odpowiedniego rozmieszczenia podstawowego sprzętu specjalistycznego w pobliżu samolotów oraz sprawnej organizacji pracy personelu technicznego i służb zabezpieczenia.

Personel latający eskadry jest w zasadzie przygotowany do wykonywania zadań w powietrzu na podstawie teoretycznego i

praktycznego szkolenia w okresie pokoju, a także na podstawie zadań i wytycznych dowódcy i jego zastępców. Piloci znają zasady, warianty i taktykę walk powietrznych. Jednak przyjęte zasady i założenia taktyczne mogą w czasie działań bojowych wymagać ciągłego uaktualnienia, głównie z powodu zmian w taktyce przeciwnika powietrznego i warunkach działań. Z tego względu, dowódca eskadry i jego zastępcy systematycznie zbierają informacje o taktyce przeciwnika oraz doprowadzają je do wszystkich załóg.

Pilocie muszą być również systematycznie informowani o obowiązujących sygnałach dowodzenia i współdziałania, kryptonimach SD i PN.

W zależności od charakteru zadań stawianych przez dowódcę pułku, dowódca eskadry organizuje przygotowanie pilotów do wykonywania uderzeń na cele naziemne, rozpoznania lub osłony innych rodzajów lotnictwa.

Źródłem informacji o przeciwniku powietrznym w eskadrze jest przede wszystkim SD pułku (na PISD) oraz uwagi i spostrzeżenia pilotów, przekazywane bezpośrednio po wykonaniu lotu bojowego. Z tego względu bardzo ważną jest ciągła wymiana doświadczeń między pilotami.

Stanowisko dowodzenia dowódcy eskadry powinno mu zapewnić:

- utrzymanie stałej łączności z dowódcą pułku;
- utrzymanie stałego kontaktu z załogami samolotów myśliwskich, w celu natychmiastowego przekazywania komend i meldunków o osiągnięciu gotowości bojowej;
- przekazywanie rozkazu startu pilotom znajdującym się w gotowości bojowej nr 1;
- kierowanie startem i lądowaniem samolotów;
- kierowanie pracą środków radiotechnicznych UL.

Wykonywanie zadań przez eskadrę wymaga więc przede wszystkim odpowiednich warunków bazowania oraz organizacji dowodzenia. Eskadra, wraz z wydzielonymi środkami zabezpieczenia, ma w tym zakresie pełne możliwości. Nie ma natomiast możliwości kierowania samolotami podczas przechwytywania celów powietrznych. Z tego względu po starcie załóg dowodzenie nimi jest przekazywane na SD pułku lub inne SD, czy też PN.

Podczas działań bojowych wyróżnia się pewien cykl czynności, który obrazuje relacje między zadaniami oraz kompetencjami dowódcy pułku i dowódcy eskadry, a mianowicie:

1. Dowódca pułku podejmuje decyzje o zniszczeniu celu powietrznego i wydaje dowódcy eskadry rozkaz startu samolotów myśliwskich - np. klucza.

2. Dowódca eskadry wydaje komendę uruchomienia silników i startu klucza, a następnie przekazuje dowodzenie nim do SD pułku.

3. Klucz jest naprowadzany na cel powietrzny przez wyznaczony PN i rozgrywa walkę powietrzną.

4. Po wykonaniu zadania klucz wraca na lotnisko, a dowódca eskadry ma obowiązek przyjąć go i jak najszybciej odtworzyć gotowość do kolejnego lotu bojowego.

Mozna więc stwierdzić, że dowódca eskadry odpowiada głównie za przygotowanie pilotów i samolotów do prowadzenia walk powietrznych, terminowe starty załóg oraz odtwarzanie gotowości samolotów do kolejnych lotów bojowych. Od właściwego i sprawnego wykonania tych zadań zależy w decydującym stopniu rytmiczność i dynamiczność działań, a także skuteczność walki z przeciwnikiem powietrznym w skali całego pułku lotnictwa myśliwskiego.

2.3. OSŁONA INNYCH RODZAJÓW LOTNICTWA

Zadania dodatkowe mogą być w pewnych okresach walki równie ważne jak zadania podstawowe. Dotyczy to zwłaszcza tych zadań, do wykonywania których lotnictwo myśliwskie (w tym plm) jest szczególnie predysponowane. Mogą to być zadania osłony konwojów i desantów morskich oraz innych rodzajów lotnictwa w powietrzu, w tym desantów powietrznych.

Osłona innych rodzajów lotnictwa jest realizowana w systemie OP częściowo poprzez osłone lotnisk bazowania, rejonów zgrupowania lotnictwa transportowego, rejonów załadunku desantów powietrznych i innych obiektów położonych w danym rejonie obrony. Samoloty lotnictwa myśliwsko-bombowego, transportowego czy też desanty powietrzne wymagają osłony również podczas wykonywania zadań w powietrzu, przed atakami lotnictwa myśliwskiego przeciwnika.

Lotnictwo myśliwskie, w tym plm, może wykonywać tego typu zadania nad terytorium kraju lub nad rejonem działań przeciwnika (choć nasza doktryna nie przewiduje takich działań). Dotyczy to głównie osłony lotnictwa transportowego oraz desantów powietrznych.

Osłona innych rodzajów lotnictwa podczas jego przelotu wymaga stosowania innych sposobów działań bojowych, niż w odniesieniu do obiektów naziemnych. Osłona samolotów lotnictwa myśliwsko-bombowego nad terytorium kraju, a ściślej biorąc nad rejonem działań wojsk własnych, może odbywać się sposobami stosowanymi w systemie OP (działania bojowe z dyzuruwania na lotniskach i w powietrzu, autonomiczne lub półautonomiczne

działania bojowe) oraz w przypadku konieczności tzw. patrolowaniem towarzyszącym. Natomiast podczas działań nad rejonem wojsk przeciwnika mogą to być następujące sposoby:

- wymiatanie (przeczesywanie);
- zasłona w powietrzu;
- blokowanie lotnisk;
- patrolowanie towarzyszące.

Nie można wykluczać stosowania wymiatania lub zasłony nad rejonem wojsk własnych.

Patrolowanie towarzyszące (towarzyszenie) polega na tym, że samoloty myśliwskie wykonują lot we wspólnym ugrupowaniu bojowym z osłanianymi samolotami myśliwsko-bombowymi.

Z reguły wydziela się grupy osłony i odpierania ataków samolotów myśliwskich przeciwnika z boku (ze skrzydeł) oraz z przedniej i tylnej półsfery. Każda grupa prowadzi nieprzerwanie poszukiwanie samolotów przeciwnika samodzielnie oraz na podstawie informacji z ziemi i od osłanianych grup.

Odstępy i odległości między samolotami myśliwskimi i od osłanianych samolotów powinny zapewniać dogodne warunki poszukiwania i niszczenia samolotów przeciwnika przed rubieżą wykonania przez nie zadania, to znaczy z uwzględnieniem zasięgu ich środków rażenia.

Samoloty myśliwskie mogą towarzyszyć osłanianym samolotom zarówno w zasięgu własnej strefy informacji radiolokacyjnej, jak i poza nią.

W ostatnich latach nastąpiła znaczna modyfikacja tego sposobu działań bojowych. Chodzi głównie o interpretację i praktyczną realizację "lotu we wspólnym ugrupowaniu bojowym".

Wynika to z rosnącego zasięgu pokładowych środków rażenia samolotów myśliwskich przeciwnika, głównie pocisków raketowych klasy "powietrze-powietrze". Konieczne jest więc ich niszczenie w dużej odległości od osłanianych samolotów myśliwsko-bombowych, często rzędu kilkudziesięciu kilometrów. W tej sytuacji samoloty myśliwskie muszą wykonywać lot (towarzyszc) w znacznej odległości (odstępie) od osłanianych grup. "Lot we wspólnym ugrupowaniu bojowym" jest w tych warunkach pojęciem umownym.

Patrowanie towarzyszące nie jest więc sposobem działań bojowych, który we współczesnych warunkach można uznać za podstawowy lub perspektywiczny.

Wymiatanie (przechwytywanie) polega na tym, że samoloty myśliwskie są wprowadzane w rejon działań bojowych lotnictwa myśliwsko-bombowego z wypprzedzeniem, bezpośrednio przed rozpoczęciem przez nie wykonywania zadań bojowych lub przed dolotem do danego rejonu (rubieży, strefy).

Zadaniem samolotów myśliwskich jest poszukiwanie i niszczenie samolotów myśliwskich przeciwnika w wyznaczonym rejonie (na wyznaczonym odcinku, rubieży). Grupa wymiatania leci z zasady przed osłanianymi samolotami w odstępie czasowym 3-5 minut.

Lotnictwo myśliwskie może również stosować wymiatanie bezpośrednio w rejonie działań lotnictwa myśliwsko-bombowego (rejonie atakowania obiektów). Grupy samolotów myśliwskich nie związane bezpośrednim towarzyszeniem mają dużą swobodę w wyborze manewru i taktyki walki.

Z tego względu wymiatanie należy uznać za racjonalny sposób działań lotnictwa myśliwskiego podczas osłony lotnictwa

mysliwsko-bombowego (w porównaniu z patrolowaniem towarzyszącym).

Zasłona w powietrzu polega na niszczeniu samolotów przeciwnika na podejściach i na kierunkach zagrożenia w stosunku do osłanianych grup. W gruncie rzeczy jest to sposób działań analogiczny do osłony obiektów naziemnych poprzez przechwytywanie celów powietrznych z dyżurowania (patrolowania) w powietrzu.

Jak więc widac, każdy z omawianych sposobów działań bojowych ma określone zalety i wady. W celu pomyslnego wykonania zadań bojowych przez lotnictwo myśliwskie należy umiejętnie je łączyć i umieć przejść od jednego sposobu do drugiego, bardziej skutecznego w danej sytuacji powietrznej. Wybór odpowiednich sposobów działań bojowych w zależności od rozwoju sytuacji jest jednym z głównych problemów decyzyjnych dowódców jednostek lotniczych.

Pułk lotnictwa myśliwskiego może wykonywać zadania osłony samolotów lotnictwa myśliwsko-bombowego podczas jego przelotu z uwzględnieniem następujących uwarunkowań:

- całością lub częścią sił;
- nad terytorium kraju (nad rejonem wojsk własnych), a niekiedy nad rejonem wojsk przeciwnika;
- na wyznaczonym odcinku przelotu osłanianych grup, w wyznaczonym czasie.

Podstawowym problemem decyzyjnym jest wybór sposobów działań bojowych pułku podczas wykonywania zadania osłony. Sposób ten (sposoby) zależy głównie od zagrożenia ze strony przeciwnika i możliwości bojowych pułku.

Należy pamiętać, że przeciwnikiem w tym przypadku jest lotnictwo myśliwskie. Dowódca plm może więc stosować tę samą

metodykę wypracowania decyzji jak w odniesieniu do osłony obiektów naziemnych przed uderzeniami lotnictwa myśliwsko-bombowego, ale niejako w odwrotnej kolejności.

W pierwszej kolejności prognozuje położenie podstawowych rubieży przechwycenia osłanianych samolotów myśliwsko-bombowych przez samoloty myśliwskie przeciwnika, uwzględniając możliwości jego systemu rozpoznania i inne czynniki - analogicznie jak podczas oceny możliwości własnych myśliwców.

Na przykład z teoretycznych obliczeń wynika, że przy wykorzystaniu systemu AWACS samoloty myśliwskie przeciwnika mogą przechwytywać nasze samoloty myśliwsko-bombowe na głębokość do około 150 km od granicy RP lub linii styczności bojowej. Zagrożenie osłanianych samolotów myśliwsko-bombowych będzie wzrastać w miarę zbliżania się do linii styczności i nad terytorium przeciwnika.

Zróznicowane zagrożenie osłanianych samolotów wymaga zastosowania przez pIm różnych sposobów działań bojowych w zależności od odcinka przelotu grupy uderzeniowej, którą osłania pIm.

Najogólniej rzecz biorąc, podczas wyboru sposobów osłony samolotów lotnictwa myśliwsko-bombowego przez pIm można wyróżnić następujące prawidłowości:

a/ w głębi rejonu obrony (ugrupowania wojsk własnych) - przed prawdopodobną rubieżą przechwycenia osłanianych samolotów przez myśliwce przeciwnika - można stosować przechwytywanie z dyżurowania na lotnisku;

b/ w rejonie wymienionej rubieży przechwycenia z reguły

należy stosować przechwytywanie z dyżurowania w powietrzu, ewentualnie autonomiczne lub półautonomiczne działania bojowe;

c/ w miarę zbliżania się do linii styczności i nad rejonem wojsk przeciwnika z reguły konieczne staje się stosowanie zasłony lub wymiatania.

Jest to oczywiście jedynie pewien wzorzec, reguła. W praktyce wybór sposobu działań bojowych plm powinien wynikać ze szczegółowej oceny sytuacji taktycznej, a głównie z oceny zagrożenia osłanianych samolotów myśliwsko-bombowych.

Oslona konwojów morskich cechuje się trzema podstawowymi właściwościami. Są to:

- dogodne warunki uderzenia ŚNP (na małych wysokościach, z reguły atak od strony morza);
- konieczność współdziałania z okrętowymi środkami OPL;
- konwoj (desant) jest ruchomym obiektem osłony, chociaż o małej prędkości.

W zasadzie osłona konwoju lub desantu morskiego jest zadaniem wykonywanym w skali korpusu OP. Pułk lotnictwa myśliwskiego może osłaniać konwoj morski na określonym odcinku jego przejścia morzem i w wyznaczonym czasie - z reguły we współdziałaniu z oddziałami (ZT) WR i sąsiednimi plm.

Odcinek osłony konwoju (desantu) z reguły pokrywa się z szerokością sektora działań bojowych plm (praktycznie z szerokością strefy odpowiedzialności PiSD).

Konwoj (desant) może być również osłaniany przez pułk w rejonach zesrodkowania i w punktach załadowania.

Zasadniczym problemem podczas osłony konwoju (desantu) w czasie jego przejścia morzem jest wybór sposobów działań

bojowych. Zależy one głównie od zasięgu informacji radiolokacyjnej.

Przy wykorzystaniu informacji z okrętów dozoru radiolokacyjnego może to być nawet przechwytywanie z dyzuruwania na lotnisku. Przy wykorzystaniu jedynie własnej informacji radiolokacyjnej (od brt zabezpieczającego radiolokacyjnie działania pułku) konieczne jest z reguły stosowanie przechwytywania z dyzuruwania w powietrzu oraz autonomicznych lub półautonomicznych działań bojowych. Strefy dyzuruwania wyznacza się w takim przypadku na podejściach do konwoju (desantu) od strony morza, poza zasięgiem okrętowych środków OPL.

Praktycznie najskuteczniejszym sposobem osłony jest ciągłe dyzuruwanie lub patrolowanie wzdłuż całej trasy przejścia konwoju (desantu). Dla pułku oznacza to w praktyce kolejne dyzuruwanie w 2-3 strefach siłami około dwóch kluczy samolotów. Należy jednak brać pod uwagę, że są to maksymalne, w zasadzie potencjalne możliwości płm.

Takie działanie nie zawsze będzie racjonalne. Właściwsze może być dyzuruwanie lub patrolowanie na wybranych odcinkach i w czasie największego zagrożenia konwoju (desantu) - na podstawie wnikliwej oceny przeciwnika. Zagrożenie to może wynikać na przykład z czasów dolotu SNP do rejonu, w którym aktualnie znajduje się konwój (desant). Z tego punktu widzenia inne może być zagrożenie w rejonie SZCZECINA, a inne w rejonie GDYNI. W każdym z tych rejonów inne powinny być sposoby działań bojowych pułku.

Podstawową zasadą i jednocześnie sposobem współdziałania między płm i okrętowymi siłami OPL jest działanie w oddzielnych

strefach - samoloty myśliwskie nie wchodzi w strefy ognia okrętowych środków OPL. Jest to więc współdziałanie według rubieży (odprowadzenie samolotów przed strefami ognia od strony morza) i według wysokości (samoloty działają nad strefami ognia). Należy uwzględnić zarówno rakietowe, jak i lufowe środki OPL na okrętach.

Przy wykorzystaniu okrętów dozoru radiolokacyjnego, w tym okrętowych PN, przyjmuje się następujące zasady:

a/ decyzje dotyczące niszczenia celów powietrznych i naprowadzania (wyznaczania PN) są podejmowane na SD plm (PłSD);

b/ przejęcie naprowadzania przez okrętowy PN wymaga przekazania dowodzenia w relacjach:

- GPN - okrętowy PN;

- WPN - okrętowy PN.

Należy również przekazać dowodzenie samolotami po wykonaniu zadania (odwrotne relacje).

Podstawowe założenia i sposoby działań plm podczas osłony konwojów morskich (desantów) w rejonach zesrodkowania i załadowania nie różnią się od wykonywania zadań osłony innych obiektów naziemnych. Właściwości działań bojowych pułku wynikają z faktu położenia tych obiektów nad morzem i związanych z tym warunków działań - otwarty kierunek powietrzny, mały zasięg środków rozpoznania, konieczność wykonywania lotów i walk powietrznych nad morzem, współdziałanie z naziemnymi przybrzeżnymi siłami OP.

Pełne zastosowanie ma również metodyka organizowania działań bojowych, a w tym wypracowania decyzji. Różnice dotyczą treści

przedsięwzięć i decyzji. Wynikają one z omówionej specyfiki wykonywania tego typu zadań.

Osiłona desantów powietrznych w pewnych okresach walki jest jednym z bardzo ważnych zadań lotnictwa myśliwskiego, a w tym plm. Pułk może osłaniać desant powietrzny nad terytorium kraju (nad rejonem ugrupowania wojsk własnych) i nad rejonem wojsk przeciwnika. Możemy wyróżnić trzy główne etapy osłony desantu powietrznego:

1/ zgrupowania sił i środków przeznaczonych do desantowania w wyznaczonym rejonie;

2/ załadowania wojsk desantu i sprzętu na samoloty (smigłowce);

3/ przelotu desantu.

Osiłona desantu w dwóch pierwszych etapach jest zadaniem typowym dla plm działającego w systemie OP. Jest on bowiem wtedy obiektem naziemnym, którego osłona odbywa się na ogólnie przyjętych zasadach i znanymi sposobami działań bojowych. Analogiczna jest również metodyka organizowania działań bojowych i wypracowania decyzji.

Wybor sposobów działań bojowych pułku jest więc zależny głównie od możliwości rozpoznania przeciwnika powietrznego, możliwości stanowiska dowodzenia pułku i punktów naprowadzania, bazowania plm w stosunku do wojsk desantu i możliwości samolotów myśliwskich, a także od przewidywanej taktyki przeciwnika.

Zasadnicze problemy osłony desantu powietrznego w dwóch pierwszych jego etapach (na ziemi) są rozwiązywane w skali korpusu OP. Generalnie przyjmuje się, że zadanie to będzie wykonywane w systemie OP - z uwzględnieniem potrzeb desantu. W

tym celu dokonuje się korekt w planach działań bojowych i zadaniach wojsk.

Dostosowanie planów działań i zadań oddziałów LM do potrzeb osłony desantu powietrznego może dotyczyć głównie następujących elementów:

- położenie nakazanych rubieży wprowadzenia do walki (na podejściach do wojsk desantu);

- położenie stref dyzuruwania (patrolowania) i okresów dyzuruwania;

- gotowości bojowej samolotów na lotniskach w okresach największego zagrożenia wojsk desantu.

Oslona desantu powietrznego podczas jego przelotu, podobnie jak osłona lotnictwa myśliwsko-bombowego, wymaga stosowania innych sposobów działań bojowych niż w odniesieniu do osłony obiektów naziemnych. Może to być zasłona, wymiatanie, blokowanie lotnisk lub patrolowanie towarzyszące. Według najnowszych poglądów patrolowanie towarzyszące w odniesieniu do osłony desantów powietrznych przypisuje się smigłowcom bojowym, których zadaniem jest zwalczanie środków przeciwlotniczych i smigłowców przeciwnika.

Wybor sposobu działań bojowych pIm podczas osłony desantu w powietrzu zależy głównie od zagrożenia ze strony przeciwnika i możliwości pułku - podobnie jak podczas osłony lotnictwa myśliwsko-bombowego.

Analogicznie, w pierwszej kolejności dowódca pIm prognozuje (oblicza) prawdopodobne rubieże przechwytywania samolotów (smigłowców) desantu przez samoloty myśliwskie przeciwnika.

Następnie ocenia wzrost zagrożenia desantu w miarę zbliżania się do granic RP lub linii styczności bojowej.

Podobne również będą ogólne prawidłowości przy wyborze sposobów działań bojowych płm, a mianowicie:

a/ w głębi ugrupowania wojsk własnych - przed prawdopodobną rubieżą przechwycenia samolotów (śmigłowców) desantu przez samoloty myśliwskie przeciwnika - można stosować przechwytywanie z dyżurowania na lotnisku;

b/ w rejonie wymienionej rubieży przechwycenia - przechwytywanie z dyżurowania w powietrzu, ewentualnie autonomiczne lub półautonomiczne działania bojowe;

c/ w miarę zbliżania się do linii styczności bojowej i nad rejonem wojsk przeciwnika - wymiatanie, zasłona, blokowanie lotnisk, dyżurowanie w rejonach desantowania.

Patrolowanie towarzyszące jest dla samolotów myśliwskich sposobem mało racjonalnym, głównie ze względu na duże różnice prędkości między myśliwcami i samolotami desantu. Zakres użycia bojowego płm (wykonywanych zadań) jest zależny od jego potencjału bojowego i bazowania pułku.

ZAKOŃCZENIE.

Podczas wykonywania zadań osłony wyznaczonych obiektów, przed uderzeniami SNP przeciwnika, lotnictwo myśliwskie dysponuje określoną ilością sił i środków. Potrzeby z reguły przewyższają realne możliwości i dlatego ważne jest racjonalne wykorzystanie bojowych możliwości posiadanych sił i środków. Celowe jest więc, aby przed powzięciem decyzji rozpatrzyć różne warianty użycia lotnictwa myśliwskiego, określić oczekiwane rezultaty działań i na tej podstawie wybrać najkorzystniejszy sposób prowadzenia działań bojowych.

Ocena potencjalnych możliwości bojowych pułku ma zasadnicze znaczenie przy wypracowaniu i powzięciu decyzji do działań. Na podstawie oceny przeciwnika można prognozować taktykę jego działania, a sytuacja na polu walki jest z reguły niepowtarzalna, co w pewnym sensie wymusza stosowanie uogólnień przy planowaniu wariantów działań bojowych.

Wysoki kunszt dowódcy i oficerów sztabu w zakresie przygotowania plm do działań nie wystarczy jednak do osiągnięcia sukcesu na polu walki. Dopiero opanowanie i doskonalenie umiejętności dowodzenia siłami pułku zapewni wykonanie stawianych przed plm zadań bojowych.

W skrypcie niniejszym scharakteryzowano niektóre, zdaniem autora najważniejsze, problemy związane z przygotowaniem i prowadzeniem działań bojowych przez pułk lotnictwa myśliwskiego. W części pierwszej omówiono zakres i treść organizowania działań bojowych oraz zwrócono uwagę na właściwości bazowania i osiągania

WSCB w plm. Część druga skryptu poświęcona została problemom prowadzenia działań przez plm, a w tym dowodzeniu, zwalczaniu celów powietrznych i osłonie działań bojowych innych rodzajów lotnictwa.

Skrypt przeznaczony jest głównie dla studentów Wydziału Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej AON, ale również może być wprowadzeniem w problematykę prowadzenia działań bojowych przez pułk lotnictwa myśliwskiego na innych kierunkach studiów.

BIBLIOGRAFIA

1. Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego Nr 2(147), MON, 1985
2. Dowodzenie lotnictwem, cz. II, podręcznik, ASG WP, 1986
3. KOLIŃSKI K., Dowodzenie wojskami w systemie OP na terytorium kraju, rozprawa dokt., AON, 1992
4. KUBOW R., Możliwości bojowe lotnictwa myśliwskiego, skrypt, AON, 1992
5. KUBOW R., Osiąganie gotowości bojowej w pułku lotnictwa myśliwskiego, skrypt, AON, 1992
6. MIODEK S., Połączone SD szczebla taktycznego OP, skrypt, AON, 1992
7. MIODEK S., Treść procesu decyzyjnego i podstawowe dokumenty bojowe wojsk OP, skrypt, AON, 1993
8. POKRUSZYŃSKI W., Metodyka wypracowania decyzji podczas organizowania działań bojowych w wojskach OPK, skrypt, ASG WP, 1987
9. Regulamin Walki LM OPK, DW OPK, 1982
10. SZYMAŃSKI R., Osłona przez plm innych rodzajów lotnictwa, skrypt, AON, 1992
11. Taktyka działania samolotów myśliwskich w grupowej walce powietrznej z różnymi typami samolotów i smigłowców, podręcznik, DWLot, 1988
12. Taktyka lotnictwa myśliwskiego, podręcznik, DWLot, 1986
13. ZABŁOCKI E., Organizacja działań bojowych w KOPK, skrypt, ASG WP, 1988
14. ZABŁOCKI E., Taktyka lotnictwa myśliwskiego OPK, podręcznik, ASG WP, 1989

S P I S T R E Ś C I

	STRONA
Wprowadzenie	4
1. PRZYGOTOWANIE plm DO DZIAŁAŃ BOJOWYCH	7
1.1. Organizowanie działań bojowych	7
1.1.1. Zakres i treść organizowania działań bojowych w plm	9
1.1.2. Wypracowanie decyzji	13
1.2. Osiąganie wyższych stanów gotowości bojowej	24
1.3. Bazowanie plm	33
1.4. Zabezpieczenie bojowe	40
2. PROWADZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH PRZEZ plm	47
2.1. Dowodzenie plm	47
2.2. Zwalczanie przez plm SNP przeciwnika	56
2.3. Osłona innych rodzajów lotnictwa	63
Zakończenie	74
Bibliografia	76

Wydrukowano w 50 egz.
 Egz. nr 1-49 Bibl.Gł.DZN
 Egz. nr 50 Bibl.Szt.Gen.
 Wsk. mjr Kubow
 Druk AON nr pf-646/ww
 Korekta autorska.

2/895

